

DOMOLJUB

Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Prosvetna zveza oživljena

Danes ob tričetrt na 6 popoldne je banska uprava predsedniku bivše Prosvetne zveze v Ljubljani dr. Jakobu Mohoriču vročila ta-le dekret, ki ga dobesedno prinašamo:

Banska uprava v Ljubljani je z odločbami pov. II. No. 927-1 od 17. februarja 1933 razpustila Prosvetno zvezo v Ljubljani z vsemi včlanjenimi društvi in Prosvetno zvezo v Mariboru z vsemi včlanjenimi društvi. Te odločbe so postale pravomočne, deloma, ker je ministrstvo notranjih del pritožbe odbilo, deloma, ker se stranke niso pritožile. Vслед predstavke predsednikov bivše Prosvetne zveze v Ljubljani in Mariboru od 5. julija 1935 in po ponovni proučitvi predmeta na osnovi § 133. zakona o občem upravnem postopanju

odločam

da se odločbe kraljevske banske uprave v Ljubljani Pov. II. No. 927-1 od 17. februarja 1933, s katerimi sta bili razpuščeni Prosvetna zveza in Ljubljani z vsemi včlanjenimi društvi in Prosvetna zveza v Mariboru z vsemi včlanjenimi društvi, razveljavijo, v kolikor so te odločbe z odločbami ministrstva za notranje zadeve odobrene.

Razlogi

Ministrstvo je pri ponovni proučitvi pritožb in vprašanja samega došlo do prepričanja, da kraljevska banska uprava v Ljubljani pred razpustom omenjenih prosvetnih zvez ni upoštevala bistvenih predpisov upravnega postopanja, ker v smislu §§ 70, 76 in 79 zakona o občem upravnem postopanju ni zaslišala njihovih statutarnih predstavnikov, niti ni zadosti proučila činenje, ki so bile

odločilne za pravilno presojo vprašanja, valed česar tudi ni moglo biti zadostno ugotovljeno činjenično stanje, ki je bilo merodajno za presojo vprašanja.

O tem naj se obveste Prosvetna zveza v Ljubljani, Prosvetna zveza v Mariboru in v teh zvezah včlanjena društva, katerih razpust je bilo odobrilo ministrstvo za notranje zadeve.

Minister za notranje zadeve:
dr. Korošec, s. r.

Banska uprava je z datumom 19. julija 1935 dostavila ta na znanje vsem sreskim načelnikom, vodji okrajne izpostave v Skofji Loki, upravniku policije v Ljubljani in predstojnikoma mestnih policij v Mariboru in v Celju. V tej okrožnici so navedena po imenih vsa društva, ki so z gornjim ministrovim dekretom zopet vpostavljeni. Na koncu pravi okrožnica banske uprave:

»Prednje se vam predočuje radi vednosti, ravnanja in takojšnje vročitve priloženih prepisov odločbe ministrstva bivšim predstavnikom razpuščenih in s tem ponovno vpostavljenih Prosvetnih zvez odnosno društev poverjenega vam okoliša. Radi olajšanja tuRADNEGA obravnavanja stvari se vam naroča, da o dejanski vpostavitvi društvenega delovanja sporočate svoječasno.«

Popravljen krivica

S tem je notranji minister dr. Anton Korošec popravil krivico, ki se je z razpustom prosvetne organizacije zgodila vsemu slovenskemu narodu pa tudi državi.

Ves slovenski narod pozdravlja korak g. notranjega ministra dr. Ant. Korošca, ki je zopet vpostavil tako veliko kulturno in moralno vrednoto slovenskega naroda.

Podtalno delo

Našemu listu pač ne bo mogel očitati nihče, da je kdaj nastopal proti delavstvu. Obratno, v zadnjih letih smo se ponovno in z vsem poudarkom zavzeli za delavske pravice in smo skušali tudi pri kmetiškem ljudstvu vzbuditi ter vzgajati razumevanje za delavske težnje, opozarjajoč neprestano, kako sta kmet in delavec tesno povezana in drug od drugega odvisna. Vsaj tri četrtine našega delavstva je izpod kmetiških streh in iz družin malih in srednjih kmetov bo prihajal še dolgo velik del našega industrijskega delavstva, razen tega je pa naš kmet ravno danes, bolj nego kadarkoli poprej v veliki meri odvisen od odjemalcev iz delavskih vrst, saj izvoziti ne more skoraj ničesar. Z vso odločnostjo se tedaj zavarujemo proti morebitnim očitkom, da nastopamo proti delavstvu. Ne, ravno narobe, mi se na vso moč trudimo in bomo trudili tudi v bodoče, da čim bolj izravnamo tiste umetne prepade, ki jih ho-

čejo nekateri politični špekulanti za vsako ceno izkopati med delavcem in kmetom.

Ravno to nam pa daje tudi pravico, da izpregovorimo jasno besedo o dogodkih, ki jih imamo priliko opazovati zadnje dni. V nedeljo, dne 7. julija se je namreč vršila v Celju neka velika prireditvev socialistične kulturne organizacije »Svobode«, ki ni bila prav nič drugega kot komunistično izzivanje v najpredrnejši obliki. Ljubljanski ban je zato »Svobode« z vsemi njenimi podružnicami razpustil, kar daje gospodom sodrugom seveda dobrodošel povod za hujskanje proti sedanjim vladim, zlasti še proti našemu notranjemu ministru dr. Korošcu. Še pred to komunistično demonstracijo so stopili v štrajk delavci nekaterih podjetij v Sloveniji. Šepeta se pa po vseh oglih, da bodo tem štrajkom sledili še številni drugi.

Štrajk nikakor ni samo zadeva delavcev in dotičnega podjetja, temveč v veliki meri

zadeva vse javnosti, kajti štrajk vedno v večji ali manjši meri vpliva na gospodarsko in socialno življenje vsega naroda, zlasti če zavzame večji obseg in je dolgotrajnejši. Glede na to so fašistični režimi v Italiji in v Nemčiji ter tudi komunistični režim v sovjetski Rusiji štrajke sploh prepovedali in gorje mu, ki bi si drznil danes v ruskem delavsko socialističnem paradizu sploh izpregovoriti besedo »štrajk«. Mi nismo ne fašisti in ne komunisti, zato delavstvu v polni meri priznavamo pravico do štrajka, to je do samoobrambe, ako je res bistveno ogroženo v svojih pravicah. Vsekakor je pa štrajk glede na težke posledice, ki jih ima na ves narod vedno zadnje sredstvo, po katerem naj sega delavstvo le v skrajni sili. Vsekakor naj pa poprej poskusi in izčrpa vsa druga, mirnejša sredstva, da pride do svojih pravic.

Če premotiramo sedanje štrajke s tega vidika, potem pri najboljši volji ne najdemo zadostnega razloga zanje. Je pri nas nekaj kategorij delavstva, ki je plačano več kot sramotno. Da, ako bi to seglo po tem skrajnem sredstvu, niti besedice bi ne ųrhnilo, temveč bi se celo z vso silo zavzeli zanje, ako bi se včasih ne vmešavali v strokovne zadeve delavstva ljudje, ki imajo politične namene.

Poznamo zgodovino naših socialističnih sodrugov. Kadarkoli je že pred vojno potrebovala naša liberalna reakcija podpore, vselej jo je našla pri socialističnih »revolucionarnjih«. Zlasti in Idriji in v Ljubljani so rdeči sodrugi dosledno reševali ogrožene liberalne mandate, na Štajerskem in na Koroškem pa nemške. Še izrazitejše se je pojavljalo to liberalno-socialistično bratstvo po vojni. Dokler so imeli naši socialisti sploh kaj mandatov, vedno so jih pokorno udinjali vladam, v katerih so sedeli gg. Žerjav, Kramer in slični, ki so se jim za te usluge izkazovali tudi jako hvaležne. Pritegovali so socialistične generale k raznim dobičkanosnim kupčijam, generalčke pa nagrajali s primernimi koriti in koritci, saj so se prav dobro zavdali, da naši sodrugi s svojo »revolucionarnostjo« ne mislijo tako resno kot je pa izgledalo. Potrebovali so vso to obrabljeno ropotijo le za mase trpečega delavstva, da jim je sledilo in da so potem za delavskimi hrbti in po delavskih hrbtih lahko uspešno, dobičkanosno in prijateljsko barantali z liberalci. Vsa

»SLOVENE«

je edini slovenski katoliški dnevnik. Piše v duhu Katoliške akcije. — Stane na mesec 25 Din. — Pišite, da ga vam pošljejo nekaj številčk brezplačno na ogled. — Naslov: »Slovenec«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

lovenska socialna demokracija v svojem jeku ni prav nič drugega kot podružnica liberalnega nazadnjaštva med delavstvom, a da zgleda malo prikupnejše, je za oči rdeče porbarvana.

Vse to smo imeli priliko opazovati tudi v zadnjih šestih letih nasilne vlade JNS. Ves dljvi boj režimov gg. Srškiča, Uzunoviča in Jevtiča, ki so ga na Slovenskem vodili gg. Kramer, Pucelj in Marušič, je bil naperjen izključno le proti trpečim masam slovenskega katoliškega ljudstva, dočim so socialistične »revolucionarje« naravnost pestovali. Niti eden socialno demokratičnih kolovodij ni bil preganjan. Postajali so podžupani in banovinski svetniki. Za njih organizacije se niti zmenil ni nihče, dočim so katoliške razgnali s silo. Socialistični listi so lahko zapisali marsikaj, kar je bilo v naših listih zaplenjeno, če so ti skušali samo ponatisniti itd. itd. Skratka, socialistične voditelje so vsi prejšnji režimi v primeri z nami naravnost pestovali, zato so bili pa ti v vseh teh temnih letih tudi tako krotki in ponižni po načelu »roka roko umiva«. Delavske množice so preživljale večkrat naravnost obupno življenje. Zniževali so delavecem plače, poslabševali delovne pogodbe, metali so jih na cesto, toda socialistični generali so k vsemu temu ponižno molčali in krmili svoje ubogo zapeljano delavstvo s prežvečenimi frazami. Niti enega odločnega koraka v prid delavstvu ne moro najti v vseh zadnjih šestih letih.

Toda končno je prišel kraj tudi teh temnih časov in oddahnila se je prav vsa Jugoslavija, ko je prevzela državno krmilo sedanjaja vlada, izvzemši peščice odžiganih generalov prejšnjih režimov, ki čutijo, da so zapisani svoji počteno zasluženi politični smrti. Preden končno javno izdihnejo, poskušajo mliti vode z zahrbtnimi intrigami proti sedanjaji vladi. In tem temnim, pri ljudstvu obsodraženim elementom stoje zvesto ob strani tudi njih desetletni, preizkušeni prijatelji, socialistični voditelji, ki zlorabljajo težki položaj delavstva ter ga skušajo nagnati v štrajke, da bi s tem otežili položaj vlade, ki je prevzela vprav obupno dedščino in ki mora napenjati prav vse sile, da polagoma izvele državni voz iz tistega blata, kamor so ga s svojo nesposobnostjo oni pripeljali. Vsa javnost ve, da je nemogoče vzpostaviti v 14 dneh, kar se je uničevalo šest dolgih let, le socialistični generali skušajo v službi bivših režimovcev z vsemi sredstvi metati polena pod noge sedanji vladi ter poganjajo delavstvo ravno sedaj v štrajke ter prirejujejo komunistične hujskarije, kakršna je bila v Celju.

Ne, kakor simpatizirano z delavstvom in smo ter bomo neizprosno zagovarjali vse njegove pravice težnje, tako pa moramo tudi z vso odločnostjo obsojati intrigantstvo socialističnih spekulativcev, ki si prizadevajo, da bi oteževali položaj današnje vlade. Obžalujemo le uboge delavske množice, ki ne vedo za prave namere svojih rdečih voditeljev in jim slede. Če se gospodom socialističnim prvakom toži po komaj minuli dobi, je to njih zasebna zadeva, toda slovensko ljudstvo se dobro zaveda, kaj je bilo in kaj je in tudi delavske množice ne bodo dolgo nasedavale takim svojim voditeljem. Tudi delavstvo mora uvideti, da je njegova usoda v neločljivi zvezi s splošno ozdravitvijo vseh razmer, ki je pa mogoča le na poti, na katero je krenila sedanja v ljudstvu zakoreninjena vlada. E.

KO HIŠO »DOMOLJUBA«

RAZGLED PO SVETU

Kaj pravi abesinski cesar

Te dni je govoril abesinski cesar Selasije. Izjavil je, da bi Abesinija rada odstopila del ogadenske dežele, v zameno pa bi morala dobiti kako luko ob morju. Glede suženjstva je abesinski cesar poudarjal, da suženjstvo ni omejeno samo na Abesinijo, marveč prekupčujejo s sužnji tudi drugod v Afriki v italijanski Somaliji in Eritreji. Glede uvoza vojnega materijala v Abesinijo stališče nekaterih držav ni v skladu z mednarodno pogodbo z leta 1931. Je več kot čudno, da Abesinija, ki je Italiji enakopravna država, ne bi smela nabaviti si vseh potrebnih sredstev, ne morda za kako osvojevalno vojno, marveč za lastno obrambo. Italija pa ima na meji stotisoče vojaštva in je lahko nagromadila na abesinski meji velikanske količine orožja.

Zvesto ob strani škofov in Cerkve

Münsterski škof Galen je bil grdo napaden od nemškega notranjega ministra Fricke in nekega Rosenberga, ker se je postavil za krščanske pravice.

Te dni se je vršila v Münstru spominska procesija, katere se je udeležilo nad 15.000 katoličanov. V stolnici je imel škof Galen govor, ki ga pa oblasti niso pustile prenašati po radiu, tako da ga tisoči in tisoči, ki niso mogli v cerkev, niso mogli slišati. Škof Galen pa je stopil pred cerkvena vrata in ponovil večji del svojega govora zbranim vernikom. Med drugim je dejal tudi sledeče:

»Hoteli ste pokazati svojo vdanost in zvestobo do svojega nadpastirja, ki vam ga je dal Bog. Zahvaljujem se vam za vašo zvestobo. Očitki, ki so leteli na mene, bi me zadeli, če bi ne bil svest, da sem storil le svojo dolžnost. Očitki bi me zadeli še prej, če bi bil le slutil, da so v vaših srcih zbudili nezaupanje do mene ali dvome v moja dejanja, če bi bil izpodkopal vašo ljubezen do svojega škofa. Očitkom so dodali še besede, ki zvenijo kot grožnje. Ne spominjam se, da bi bile kdaj

Dne 18. julija 1935 je imel abesinski cesar govor pred parlamentom. Cesar je nato podal zgodovino vsega spora in nadaljeval, da Italija že 40 let poskuša zavojevati Abesinijo in da je tudi sedanja vojska priprava izraz te njene stare želje. Italija je na našem ozemlju zgradila svoje vojske postojanke. Kakor mi že leta 1896. nismo želeli vojne, tako je tudi sedaj nočemo. Mi odločno odklanjamo vsako misel italijanskega protektorata. Vojna nevarnost od ure do ure narašča, toda če izbruhnejo sovražnosti, bo naša vest mirna in Abesinija bo branila svojo neodvisnost do zadnjega svojega živega moža. Ko je cesar končal svoj govor, so ga obkolili poslanci in vzklikali: »Živela Abesinija! Mi bomo umrli za svobodo Abesinije!«

grožnje mogle prestrašiti kakšnega münsterskega, ali še boljše rečeno, kakšnega katoliškega škofa in ga ovirati, da javno pove in javno dela, kar misli, da je njegova dolžnost. Eden mojih prednikov se je svoje dni dvignil proti Napoleonu. Drugi proti Bismarcku in je bil vržen v zapore v dobi kulturnega boja. Ne vem, kaj bodo storili z menoj. Ali mi bodo vzeli svobodo, ali me bodo zaprli, ali mi bodo dodeli novega trpljenja? Ali me čakajo muke? Ne vem! Ne bojim se groženj in samo to vem, da je vse katoliško ljudstvo münsterske škofije ostalo svojemu nadpastirju, ki so ga ravno pred 60 leti vlekli na sramoten način v zapor in ga tam mučili. Prosim vas, da se ravnate po zgledu vaših prednikov, kakor se bom tudi jaz, navzlic psovkom in navzlic vsem grožnjam ravnal po zgledu katoliških škofov Nemčije in Münstra.«

Med ljudstvom je zavladalo velikansko navdušenje in tisoče rok se je dvignilo v pozdrav svojemu škofu in v prisego, da bodo ostali zvesto ob njem, naj pride kar hoče.

KATOLIŠKA CERKEV

s RAZNO. Papež je odlikoval z najvišjim odlikovanjem predsednika francoske republike Alberta Lebruna. Hitlerjevska vlada v Nemčiji nadaljuje s preganjanjem in zapiranjem katoliških redovnikov. — Češkoslovaški škofje so izdali pastirsko pismo, v katerem opirajoč se na prekrasno uspehi katoliški kongres v Pragi, pozivljajo vernike k ljubezni do Boga in bližnjega. — Te dni je umrl 75 letni beneški patrijarh kardinal Peter Lafontaine. — Narodni socialisti se jeze, ker je od 110 vseučiliških dijaških društev se vpisalo v nacionalno socialistične tečaje samo 25 organizacij.

MADJARSKA

s Neopravičeno razburjenje. Madjari se hudejejo, ker namerava Vatikan končno urediti vprašanje škofij na ozemlju, ki je od nekdanje Ogrske pripadlo Češkoslovaški in Jugoslaviji.

Osnovati se imajo na Čehoslovaškem in v Jugoslaviji nove škofije in se ta področja popolnoma izločiti iz dosedanje pripadnosti pod škofije ali nadškofije na Madžarskem. Ves madžarski tisk razpravlja o teh vprašanjih, zlasti po ureditvi cerkvenih zadev na Slovaškem in pravi, da pomeni to nov udarec za Madžare in njihove narodne manjšine, ki bodo sedaj tudi v cerkvenem oziru izročene na milost in nemilost »slovenizaciji«.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremite denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BRZILJA: No 3044-64 Braxelles. FRANCJA: No 1117-94 Paris. HOLANDBJA: No 1458-66 Rotterdam. LUKSEMBURG: No 5967 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

Misli na to: zobni kamen škoduje!

SARGOV

Pred tem varuje

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

AVSTRIJA

» Dve tri iz Korotana. Je znano dejstvo, da oskrbuje in poživlja večja mesta doselitev ljudi z dežele. Zanimivo je, kar ugotavlja lansko ljudsko štetje. Celovec ima 29.671 prebivalcev in od teh je komaj 8.293 rojenih Celovčanov; Beljak ima 23.831 prebivalcev, a v mestu rojenih samo 7581. Vsi drugi so z dežele ali iz inozemstva. — Prostovoljna požarna bramba v Beljaku obstoja že 70 let. — Pri Grebinju je motorno kolo s prikolico zdržalo 15 m po strmem bregu. Dva sta ranjena in ležita v celovski bolnici. — Srebrni mašinski jubilej obhajajo letos naslednji dušni pastirji slovenskega porekla: čč. Alojz Karol Marášek, župnik v Domačalah, Konrad Mente, župnik v Kotmari vasi, Ivan Stare, župnik v Hodišah, Josip Stih, župnik v Bilčovsu, oče Valerijan Sartory, vikar kapucinskega samostana v Celovcu. Da bi delovali še mnogo let v zveličanje duš, pripadnikov slovenske manjšine na Koroškem.

DROBNE NOVICE

Italija mobilizira naprej. Sovražnosti proti Abesincem hoče otvoriti sam Mussolini. Voditelje katoliških organizacij so začeli zapirati v nemški Westfaliji.

Zaradi poplave Rumene reke je ostalo en milijon ljudi na Kitajskem brez strehe.

Ker nočejo umreti v Afriki, prihajajo v Avstrijo in Jugoslavijo mnogi begunci iz Italije.

500 šoferjev avtobusnih podjetij stavka v Londonu.

Ostavko je podala grška vlada. Ni soglasja glede vzpostave monarhije.

Ob pričetku počitnic je zapustilo Dunaj 120.000 ljudi. Na odhiti!

Oton in Cita se povrnela v Avstrijo.

Zemeljske ostanke zadnjega avstrijskega cesarja pripeljejo na Dunaj v kapucinsko grobnico.

Važen govor predsednika vlade

Dr. Stojadinović je imel na narodno skupščino govor, iz katerega posnemamo nekatera značilna mesta:

»Gospodje narodni poslanci! Predvsem se vam hočem zahvaliti za pozornost, s katero ste sledili debati o proračunskih dvanajstinah. Moja dolžnost je, da v imenu kr. vlade odgovorim na storjene opombe, razume se samo opombe, ki tičejo tega zakona o predloženih proračunskih dvanajstinah. Zaradi tega naj mi bo dovoljeno, da se na prvem mestu omejim od onih govorov, ki so se dotaknili visokih državnih funkcionarjev ali onih državnih ustanov, ki se ne smejo vlačiti v debato. (Glasovi večine: Tako je!) Isto tako se ne morem spustiti v razpravo o nastanku in sestavi te vlade, kakor je to storil prvi govornik skupščinske manjšine dr. Baričević. (Večina: Tako je!) Zapeljan od svojega govorniškega daru in dajoč široki razmah svoji domišljiji je g. Baričević podal sliko pred parlamentom, ki je daleč od stvarnosti, daleč od resnice. Nazadnje, gospodje, se moram najodločneje omejiti od neokusnih napadov na mojo osebnost. Eden od gg. narodnih poslancev je smatral za potrebno, da prebere gotove napade, ki so bili proti meni sproženi od strani gotovih revolverskih časopisov leta 1924, torej pred 11 leti, ki pa niso bili tedaj samo demantirani, temveč so bili pisel dotičnih člankov po vložitvi tožbe od moje strani sojeni in obsojeni od rednih sodišč kot najbolj navadni klevetniki. (Viharno odobravanje.)

Jaz želim torej odgovoriti samo na storjene opombe, ki so se dale tukaj glede zakonskega predloga o dvanajstinah. Te opombe so bile v glavnem dvojne: ene so se nanašale na finančno stran tega zakonskega predloga, druge pa na njegovo politično stran. V finančnem pogledu je glavni argument, ki so ga govorniki manjšine povdarjali tako v svojih pisanih poročilih, kakor tudi v svojih govorih, v tem, da je to »razkošen« proračun dvanajstin. Z drugimi besedami, vladi se očita, da ni bila dovolj varčna pri odmerjanju kreditov, da ni z narodnim denarjem postepala kot dober gospodar. Bilo je govornikov, ki so dejali celo to, da je kr. vlada dodala celo milijardo novih kreditov, da smo prišli do proračuna, ki znaša 15 milijard in slično. Kot finančnik-strokovnjak sem nava-

jen na natančnost ter radi tega prosim, da mi gospodje iz manjšine ne zamerijo, če želim, da njihove trditve dovedem do prave mere stvarnosti. (Glasovi z leve: Da čuje-mo!) Državni proračun za leto 1934-35 je znašal 10 milijard 171 milijonov Din. Mi smo ta proračun z dvanajstinaami podaljšali enkrat za štiri mesece, sedaj pa še za osem mesecev in če smo dodali gotove vsote naknadnih in izrednih kreditov, smo istočasno gotove kredite tudi črtali in tako danes naš državni proračun za leto 1935-36 z vsemi naknadnimi in izrednimi krediti znaša 10 milijard 265 milijonov Din, torej vsega za 94 milijonov več kakor prejšnje leto.

Kakor vidite gospodje, smo mi daleč, hvala Bogu še predaleč od imenovanih 15 milijard in od milijardnih povečan, ki so se nam očitala. Nekaj majhnih zvišanj v proračunskih postavkah pri izdatkih pa je kljub temu bilo, kakor sem že omenil. Finančni minister vam je dejal, na čem in radi česa.

Jaz pa vas vprašam, ali je razkošje, ali je luksuz, če se proračun zviša za tri milijone dinarjev za dovršitev že začetih narodnih šol v vsi državi? Ali je luksuz, ako se zagotovi kredit 13 milijonov Din za nastavitve 2000 novih ljudskoškolskih učiteljev? Ali je luksuz, ako se sklone posojilo 50 milijonov Din za preskrbo z vodo onih krajev, kjer narod nima vode? (Burno ploskanje.) Ali je to luksuz, ako se v tem zatomenem mednarodnem položaju v Evropi izloči kredit 50 milijonov za našo hrabro vojsko? (Burno vzklikanje in ploskanje: Živela vojska!) Če se vam ti in njim slični izdatki zdijo luksuz in zapravljanje, tedaj vam jaz, gospodje, s zadovoljstvom izjavljam, da za ta luksuz kr. vlada sprejme na sebe vso moralno odgovornost: pred vami in pred narodom. (Burno ploskanje in vzklikanje: Tako je!) Govorniki proti temu zakonskemu predlogu niso imeli prav, ko so zabavljali čez višino zahtevanih kreditov. Oni pa so bili napram vladi še manj pravični, ko so zamolčali znižanje zemljarine za eno tretjino in ukinitve lamosnega § 7 pri odmeri pridobnine. (Ploskanje.)

Ko prihaja finančni minister pred narodno skupščino in sam pove, da so davčna bremena dosegla najvišjo stopnjo, da jih v tej dosegljivi višini ljudstvo še težko prenaša in da je nujno potrebno, da se storijo gotove davčne olajšave, ko sedanjí finančni minister prihaja s takimi predlogi pred vas, je to dokaz, da ima kr. vlada popolno razumevanje za narodove potrebe in narodove želje.

To so glavni momenti iz finančnega stališča. Ostanke samo še, da odgovorim na očitke politične prirode. Kritizirana so pooblastila, ki jih vlada zahteva za donošenje treh političnih zakonov. Tu se je dejalo, da je abdikacija parlamenta na svoje najsvetejše pravice. (Glasovi z leve: Tako je!) Padla je tudi beseda »političen samomor narodne skupščine«. (Z leve: To je točno!)

Težke so te besede, gospodje, toda če pogledamo parlamentarno politično zgodovino sveta, zlasti od začetka svetovne vojne pa do danes, bomo videli, da so ta pooblastila pogosti pojavi v vseh državah in bomo tudi videli, da je tudi parlamentarna praksa kakor tudi pravna teorija vseučiliških profesorjev osvojila možnost take delegacije oblasti, ki v resnici ne pomeni nič drugega kakor prepustitev vladi, da ona gotova določena vprašanja v določenem času uredi, dočim vrhovno kontrolo kljub temu parlament pridrží zase. Vam je vsekakor znana borba, ki se je pred kratkim vršila v Ameriki in ona, ki se je pred nekaj tedni vršila tudi v Franciji. Tudi tam je bila govora o posebnih pooblastilih in ta pooblastila je sprejelo vse ljudstvo z navdušenjem. Če je, gospodje, lahko kaj takega v najbolj demokratičnih

Take-le bodo moderne potniške ladje. Gonila jih bo elektrika.

država na svetu, zakaj pri nas ne bi bilo kaj takega moguće?

Nekateri govorniki so omenili: »Pa vlada ima pooblastila za gospodarske zakone, to lahko damo, ne smemo pa dati pooblastil za politične zakone.« V Franciji, gospodje, je ministarski svet dobil preteklo mesec pooblastila, da potom uredbe zavaruje francoski frank. Večraj in tedaj ste lahko brali, kako izgledajo take uredbe. Kakor je sam predsednik francoske vlade izjavil, so ti vladni ukrepi, ki so bili sprejeti v splošnem interesu, nalozili nove žrtve vsemu francoskemu narodu kijub »svoti pravici parlamenta«. In že je parlament francoske republike lahko dal taka pooblastila brez bojazni, ne da bi izvršil politični samomor, tedaj gospodje, tudi naš parlament lahko mirne vesti stori isto. (Večina: Tako je!) (Dr. Dragutin Janković: »Toda odbil je pooblastila za politične zakone!«) Gospod kolega Janković, ko ste vi bili v kabinetu, ste drugače mislili o teh vprašanjih. Nikar me ne vlačite mnogo za jezik. (Buren aplavz pri večini.) To tem preje, ker mi zahtevamo pooblastila, ne da sami, temveč v sporazumu s posebnimi odbori narodnega predstavnstva, izdane tri zakone, s katerimi ne bomo zahtevali od naroda nobenih novih davkov, niti mu omejevali državljanske svobode, temveč nasprotno, pripravimo zakone, ki bodo bolj odgovarjali današnjim željam in potrebam ljudstva. (Buren aplavz pri večini.)

V ostalem, ko se bodo objavile in ko bodo postale veljavne te uredbe, bodo z zakonsko močjo vendarle prišle v končno odobritev in ratifikacijo od strani narodne skupščine in senata. (Burno ploskanje.) Volivni zakon je pokazal svojo vrednost pri preteklih volitvah. Danes je o njem že znano mnenje vsega ljudstva, ki je soglasno proti obstoječemu volivnemu zakonu. (Vzkliki: To je točno. Z leve: S tem se pa strinjamo!) S tem dejstvom mora kr. vlada računati pri svojem bodočem delu. Da se dobi potom volitev narodna skupščina, pa ni dovolj izdati samo volivni zakon. Z njim v najtesnejši zvezi sta zakon o tisku in zakon o društvih, zborih in posvetih. Mi smo tudi brez novega zakona uvedli svobodnejši režim glede tiska. (Levica: To je točno! Toda samo zase!) Tu gre za štampo z malo začelnico in ne z veliko začelno črko (Dr. Stojadinović je pri tem mislil na belgrajsko »Štampos. Aplavz pri večini.) Isti slučaj je tudi s shodi in posveti. Rea, v obeh slučajih se uporabljajo obstoječi zakoni. Toda, da dobimo dobro narodno skupščino, je poleg dobrega volivnega zakona potrebno tudi formiranje političnih strank. (Dr. Janko Baričević: »To pomeni, da ta narodna skupščina ni dobra.«) Tudi ta je dobra, toda, kar je boljše, je boljše od dobrega. Zele so se prestrašili gospodje na levici, ker mislijo da imam volivni mandat v šepu. Nimanj ga ne, samo delovni mandat imam. Jaz vas bem potolakil. Imam res samo delovni mandat.

Gospodje, volivne borbe ne sme več sprejeti sam policijski aparat na svoja ramena, borec se bodisi za vladne mandate, bodisi proti nekaterim od njih, bodisi proti opoziciji. (Burno ploskanje pri večini.) V bodoče morajo volivno borbo vzeti v svoje roke na zakonu osnovane in ustanovljene velike državljanske in politične formacije. (Tako je!) Z ustvaritvijo teh velikih strank se ne ruši država in narodno edinstvo, ravno nasprotno, ono se krepi in jači. (Večina: Tako je)

Jaz sem bil preteklo leto v Združenih ameriških državah in sem med drugim študiral politično življenje strank. Evo, kaj pravijo sami Američani o svojem strankarskem sistemu. Združene ameriške države so sestavljene iz velikega števila raznih narodov, ras, plemen, jezikov in ver. Na ogromnem področju, ki je večje od vse Evrope, živi danes 125 milijonov duš. In kaj je največ doprineslo k nacionalnemu in državnemu edinstvu v tej državi. Sistem dveh velikih strank, ki sta se menjavali na oblasti in ki sta obsegali vse državno področje ter v sebi pomešali vse vere, vse poklice in vse narodnosti. (Dr. Janko Baričević: Radikale in koga šel!) Da tega ni bilo v Ameriki, bi bil parlament podoben — to je mnenje, ki sem ga tam slišal — parlamentu pokojne predvojnje Avstrije, kjer je vsaka narodnost, vsaka pokrajina imela svoje politične skupine, z drugimi besedami bi pomenilo to, da bi bil parlament orodje, ki bi silil državo v prepad. To, gospodje, kar sem slišal in videl v Ameriki, me je še bolj potrdilo v pravilnost one določbe naše ustave, kjer

stoji: »da ne more biti združevanja na verski, plemenski ali regionalni podlagi v strankarskopolitične svrhe.« (Buren in dolg aplavz in odobravanje.) (Dr. Janko Baričević: Kaj pa pravita gg. dr. Korošec in dr. Spaho k temu?) Predsednik vlade dr. Stojadinović obrnjen proti dr. Baričeviću, nadaljuje: Gospod notranji minister dr. Anton Korošec in prometni minister dr. Spaho popolnoma soglasna s tem, kar govorim jaz pred vami. (Pri teh besedah je izbruhnila skupščina v viharno, dolgotrajno odobravanje.)

Predsednik vlade govori v imenu vse kralj. vlade. (Ponovno odobravanje.) Kr. vlada je pripravljena, da so samo velike stranke dosejete tega imena in da so samo velike politične stranke lahko v korist naši državi in ljudstvu. (Tako je!) Gospodje, ko želi kr. vlada ustvarjanje velikih političnih strank, pa pri tem ne želi direktno vmešavanje v osnivanje teh strank. Mi ne želimo ustvarjati velikih strank od zgoraj, prepučamo samemu ljudstvu, propučamo vam, političnim ljudem, da greste na delo, kadar boste smatrali to za primerne in potrebno, razume se, vse v mejah zakona. (Odobravanje.) S takim delom bo kralj. vlada najbolj odgovarjala svojim nalogam, ki v notranji politiki pomenijo željo za razširitvijo podlage, na kateri počiva avtoriteta države in željo za pomiritev in zbiranjem vseh konstruktivnih narodnih sil za dobiti kraljevine Jugoslavije. (Aplavz.) Za izdaje teh zakonov, ki naj pomenijo politično ureditev in popolno notranjo konsolidacijo države, je kr. vladi potrebna nekaj časa, potrebno pa je tudi nekaj več političnega premirja v državi. (Tako je!)

Brez dvoma, da so na žalost tudi pri nas taki elementi, katerim ta konsolidacija ne gre v račun. Brez dvoma hočejo ti elementi vsako javno manifestacijo pretvoriti v nerede. (Tako je!) Ogromina večina našega naroda, tako tudi onega, ki je zastopan v opoziciji, ima razlog in interes,

da Jugoslavija stopi na boljšo pot. (Burno ploskanje in vzklikanje: Tako je!)

So pa tudi zakoni, ki jih je treba briniti in za katere smo tudi mi pripravljani, da izvršimo potrebne izpremembe po duhu in po željah naroda, kakor smo jih tudi izvršili. Toda dokler ti zakoni obstojajo in dokler se oni rednim potom ne menjajo, se morajo spoštovati od vseh in od vsakega. (Tako je!) Avtoriteta oblasti mora obstojati v vsaki državi in vlada se temu ne bo odtegovala in bo najostreje pazila, da se ta avtoriteta vzdrži in očuva. (Ploskanje in vzklikanje: tako je!) Potrebno je to morda dejati v naši novouvedeni svobodounnejši dobi, da ne bi bilo razočaranja na katerikoli strani. Ako vlada pri svojem delu, ki ima cilj pomiritev in pomirjenje ter normaliziranje, naleti na razumevanje v vseh krajih in narodnih slojih, potem bo to koristilo vsem. Discipliniran narod ima pravico, da pričakuje svobodo v najširšem obsegu. Če pa ne bi bilo te displicije ter se ne bodo pravilno razumele svobodščine, ki jih je vlada že v znani meri dala, potem mi ne moremo nositi odgovornosti, če proces normaliziranja ne bo šel onim potom niti onim tempom, kakor to vlada v resnici in iskreno želi. Jaz radi tega apeliram na vse one, ki so res prijatelji reda in napredka, prijatelji naroda in svobode, da nas naj podpirajo s svojim obnašanjem in svojim delom, da bomo vzdržali na poti, ki naj povede Jugoslavijo k lepši in boljši bodočnosti.

Gospodje narodni poslanci! Ko glasujete za predložene dvanajstine, boste od svoje strani položili nove temeljne kamne k zgradbi naše skupne lepše bodočnosti! (Burno odobravanje in vzkliki: tako je!)

Ko je predsednik končal svoj govor, je odšel na svoje mesto ob silnem navdušenju in ploskanju večine zbornice.

Demonstracije v Zagrebu

Belgrad, 22. jul. Glede poročil v dnevnikih o spopadih v Zagrebu dne 20., 21. in 22. t. m. se sporoča to-le:

V Zagrebu so bile 20. in 21. t. m. manifestacije prijateljev dr. Mačka v čast njegovoga goda in rojstnega dne. Pri tej priliki je prišlo do incidentov med manifestanti in nekimi nacionalisti. Pri tem so bili ranjeni in so iskali zdravniške pomoči dne 20. t. m.:

Mutak Dragotin, mehanik, ranjen z revolverskim strelom v bok, Ignac Jutriša, delavec, lahko ranjen z revolverskim strelom v nogo, ki se je slučajno nahajal v gneči, Jakatič Franjo, delavec-četnik, ranjen z nožem na več mestih, poškodba je huda, vendar brez življenske nevarnosti; Erceg Avgust, delavec, ranjen z nožem, rana je huda, toda brez življenske nevarnosti; Uptišek Josip, delavec, lahko ranjen z nožem v bedro; Podpečan Josip, delavec, lahko ranjen s kammom v glavo; Zidar Kalamuč, mizar, ranjen s topim predmetom po glavi, poškodba je lahka.

Dne 21. jula so bili ranjeni: Franjo Joahim,

litograf, hudo ranjen z opeko po glavi, pa vendar brez življenske nevarnosti, Cipek Josip, delavec, ranjen po glavi s topim orožjem, poškodba je težka, pa brez življenske nevarnosti, Les Josip, delavec, ranjen s topim orožjem po nogi, kost ima nalomljena.

Dne 22. t. m. so iskali zdravniške pomoči: Radivoje Savo, delavec-četnik, lahko ranjen s topim predmetom, v bolnici je bil ovit nato pa spuščen domov, Paličič Djuro, natak-četnik, hudo poškodovan z nožem po vratu na več krajih, vendar brez življenske nevarnosti.

Netočne so vesti o demoliranju kavarne Metropol in hiše, ranjenoga četnika Jagodiča. Na obeh poslopih so jebenstranti samo pobili šipe. Prav tako je netočno, da bi bil poškodovan Jagodič podlegel ranam.

Proti voditeljem in vsem hujskačem, izgrediv kakor tudi proti osebam, ki so gori navedene osebe poškodovale, je uvedena preiskava.

V Zagrebu vladata popoln red in mir.

O hrvatskem vprašanju

O hrvatskem vprašanju je rekel znani radikalni voditelj dr. Laza Marković te dni tudi to-le:

Noben radikal še ni rekel, da hrvatskega vprašanja sploh ni. Radikali so iskali sporazuma že z rajnim Radičem. Mi nikakor nečemo izrabljati številčno premoči proti Hrvatim, ampak hočemo sporazuma s njimi. Mi smo proti režimu ki bi vse osredotočil v Belgradu. Mi želimo tako ureditev hrvatskega vprašanja, katera bo decentralistična. Seveda mora jugoslovska država biti samo ena. Toda na tej podlagi iščemo najširših narodnih samouprav. Kar se dr. Mačka tiče, čakamo, da bo on stavil svoje točne predloge, kako si on misli ureditev države, da bi bili Hrvati zadovoljni. Ni naša naloga, da mi predlagamo točen sporazum, ampak najboljšje je, da dr. Maček, kadar bo smatral, da je prišel za to čas, stavi

jasne predloge. Najbrže pa takega načrta zaenkrat še nima. Toda to je postranska stvar. Jaz mu dajem tudi prav, kajti če bi on se zdaj prišel s svojim načrtom, bi ga gotovi krogi začeli sumničiti in bi njegov državni program izkrivili, kakor so ga že. Mi verujemo v to, da se bo radikalna stranka s Hrvatim in z dr. Mačkom sporazumela, kajti če radikalna stranka ne bo napravila sporazuma s Hrvatim, ga ne bo napravila nobena druga.

»BOGOLJUB«

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

KAJ JE NOVEGA

Nekaj o „Pofu“

Počasi prihajajo na dan razne zanimive podrobnosti o delu korajžne organizacije »Pof«. Znano je, da so to organizacijo iztepli iz tal nekateri voditelji, ki so si domišljevali, da bodo štirideset let na vladi. Ni še točno znano, kakšno vlogo so imele organizacije tako zvane »nacionalistične omladince«, saj včasih Ljotičeve in dr. Cepudrove skupine odločno zanikajo vsako zvezo s »Pofom«.

V Ljubljani je bilo organiziranih okoli 30 skupin, to je trojk udarne čete bivšega režima. Vendar te »trojke« niso bile nobene trojke, ker je bilo določeno, da se morejo »prejeti« v take skupinice še nadaljni zanesljivi pristaši bivšega režima. V Ljubljani je n. pr. obstajala »trojka« »Pofac«, ki je štela 11 članov. Ves sistem trojk je bil zelo prečisto sestavljen, tako da ena »trojka« ni vedela za drugo. Samo voditelji so vedeli in še vedo za posamezne hiše v Ljubljani, kjer stane »čelniki« ene ali druge skupine.

Vrhovni voditelj »Pofac« je v Ljubljani javni uradnik, ki se je predal bivšemu režimu v naivnem prepričanju, da bosta dr. Marušič in njegova klika še dolgo vladala nad Slovenijo. Zanimivo je dejstvo, da so člani »Pofac« dobivali orožje kakor revolverje (Parabellum, browning, Steyr itd.) kar brez orožnega lista in brez predhodnih dovoljenj, ki jih potrebuje naveden državljan po zakonu o posesti in nošenju orožja, ako hoče, da si zavaruje

osebno varnost in varnost svoje lasti. Drugo dejstvo pa je, da ta organizacija točno posnema odredbe tretje internacionale (boljševikov), namreč glede postopka. Domača nacionalistična mladina, v kateri prevladujejo predvsem primorski in ruski izseljenci, pa je bila tik pred padcem Jevtičeve vlade med seboj nekoliko sprta. Nekoliko treznejši domačini so svarili pred nepremišljenimi koraki, ki bi utegnili izzvati strašno razburjenje, medtem ko so najožji pristaši gospoda dr. Marušiča silili na dejanske ukrepe. Vprašanje je bilo seveda, koliko bi ti maloštevilni ruski in primorski mladeniči opravili na kmetih. Možno je, da bi ustrahovali Ljubljance, delj pa se ne bi upali, čeprav so bile osnove »trojke« tudi na Igu, v Škofji Loki, in Kranju in celo v Dolu pri Ljubljani. V te »Pofec« so nekateri ljudje skušali spraviti tudi člane sokolske organizacije. Vendar pa nam ni znan noben primer, da bi kakšen vodja posameznih sokolskih čet ali skupin pristal na vstop Sokolov v »Pof«.

Obžalujemo, da so pri osnovanju »Pofac« sodelovali tudi nekateri učitelji, čeprav je na letošnjem zborovanju predsednik UJU naglašal, da mora biti učiteljstvo kot stan izven dnevnih politike. Preskrbeti smo, da bomo mogli svojim čitateljem kaj hitro postreči s še bolj točnimi podatki o sodelovanju in namerah »Pofac«.

ZAHVALA

Podpisani Filip Dacar iz Gabrovice pri Češnjicah sem naročnik Domoljuba. Uprava lista mi je vsled škode, ki jo je napravil požar, izplačala takoj požarno podporo v znesku 1000 Din (entisoč dinarjev), za katere se ji prav lepo zahvaljam. Ostanem tudi v bodoče zvest naročnik »Domoljuba« in ga tudi drugim prav toplo priporočam. Ob tej priliki bodi tudi izrečena zahvala vrli gasilski četi, katera je obvarovala požara še druga poslopja. — Gabrovice pri Češnjicah, 28. junija 1935. — Filip Dacar.

OSEBNE VESTI

d Za vrhovno predstojnico šolskih sester je izvoljena Marija Terezija Hanžolič, dolgoletna prednica v Marjanišču v Ljubljani in sedanja prednica v Zemunu.

d Zlatomašniški jubilej je obhajal oni ponedeljek v mariborski frančiškanski baziliki g. Franc Šegula, vpokojeni župnik pri Sv. Roku ob Sotli.

d Na vrh Triglava se je povzpел te dni skupaj s koprivniškim župnikom Dodičem dubrovniški škof dr. Josip Carevič.

d Vpokojen je izredni naš poslanik v Berlinu Zivojin Balugdžić.

d Šestdeset let je dopolnil znani slovenski učencjak, vseučiliški profesor dr. Rado Kušej. Na mnoga leta!

VINA

Za teško delo je močno vino!
Dobite ga najhitro v
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

DOMAČE NOVICE

Naročnikom! Ker stavka v tiskarni še traja, dobe naši naročniki list dan ali dva kasneje kot navadno. Prosimo, da nam to oprostite. Upamo, da bo kmalu bolje.

d Film o evharističnem kongresu je izborna izpadel tako zvočni, kakor tudi nemi. Prvič se bo predvajal v soboto 27. julija ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Union. Drugič v nedeljo 28. julija popoldan ob 5 in zvečer ob 8. Poleg tega filma bo na programu tudi mirovna proslava ob sklepu sv. leta, ki je bila letos v Lurdu, dalje »Ave Maria« ter R. Tauber cerkvene pesmi. Filmska predvajanja bo spremljala uvodna beseda. Cene: rezervirani sedeži 8 Din, ostali 6, 4 in 2 Din. Predprodaja vstopnic v pisarni Prosvetne zveze. Društva, ki se za film zanimajo, kakor tudi župni uradi naj se priglase na zgornjo pisarno.

d Socialistično »Svoboda« je banska uprava razpustila. To je posledica protidržavnih vzklikov na zadnjem celjskem zborovanju. Pod okriljem kulturne »Svobode« so socialisti organizirali svojo stranko in tako ravnali proti pravilom, ki jih je potrdilo oblastvo. Za »Svobodo« ne žaluje nihče, razen par mladih komunističnih kričavev. Resnejši socialisti se ne vneajo za ruski boljševiški raj.

d 2000 kovinarjev je stopilo v stavko na Jesenicah. Po dolgotrajnih pogajanjih med gospodarji in delavstvom se je končno dosegel sporazum in delavstvo je nastopilo svoje delo.

d Novo meščanske šole odpro jeseni v Zalcu.

d Uvozne carine na pivo bodo znižali. Na zadnjem gospodarskem sestanku držav Male zveze je bilo dogovorjeno, da se bodo znižale nekatere uvozne carine v naši državi za predmete, ki jih uvažata naša država predvsem iz Češkoslovaške. Med drugim je pričakovati v najkrajšem času znižanja uvozne carine za pivo od 30 na 20 zlatih Din za 100 kg. To znižanje se nanaša na pivo v sodčkih in bi ob tega imela največ koristi Češkoslovaška.

d Zveza pekovskih mojstrov savska banovine je na zborovanju v Splitu sprejela sledeči načrt: Delo pri mizi se ne sme pričeti pred 24. uro. Priprave naj opravijo delavci po svobodnem prevdanku. Vse vrste nedeljskega počitka naj se uredijo tako, da se delo zaključijo v soboto ob 12 in prične spet v ponedeljek ob 24, tako da bi znašal celokupni odmor 36 ur, odnosno tako, da se delo zaključijo v nedeljo opoldne in spet prične v ponedeljek o polnoči. Nedeljski počitek naj se v smislu obeh navedenih predlogov uredi v posameznih srezih po krajevnih potrebah. Delo v pekarnah se ima ne glede na obseg obrata vršiti samo od polnoči do poldne. Od poldne do polnoči pa naj delo v vsakem primeru počiva. V tem času naj bi se vršile samo priprave za naslednjo peko, in naj bi se očistili prostori. Zbor obrtniških zbornic in odsekov je poslal v tem smislu sestavljen sklep ministarstvu za socialno politiko in narodno zdravje.

d Vsak dan 7 milijonov litrov vode porabi Maribor, ki je letos v tem pogledu najbrže na prvem mestu v državi.

d Za vpokojene železničarje in njih rodbine. S posebno odredbo je bil spremenjen pravilnik 143-34 o znižani železniški vožnji, tako da se prizna vpokojencem in njihovim rodbinam odnosno vdovam pravico do 24kratnega potovanja na leto po režijski ceni. Železniške direkcije bodo izdale osebam, ki prihajajo v poštev še po en blok po 12 letnih železniških vožnih taks.

d Varajmo naše gozdove! Vsled nepredvidnosti in brezobzirnosti šetalcev so naši gozdovi vedno v nevarnosti glede požara. Da se prepreči nevarnost ognja, opozarjamo ponovno šetalce, zlasti kadilce, da je treba vžigalico in cigareto ugasniti preden jo odvržeš. Dalje je kajenje v gozdu strogo prepovedano. — Vsacega mimoidočega je sveta dolžnost, če zapazi ogenj v gozdu, da ga pogasi.

d Prvo grozde na mariborskem trgu so prodajali oni dan po 24 Din za kilogram.

d Zagrebškim gledališkim igralcem je upravitelj Konjevič nekaj na prste stopal. Pa so se zgovorili in 185 igralcev je »odpovedalo« službo. Tako je Zagreb ostal brez drame, opere, operete in baleta. Seveda tako ne bo ostalo. Konjevič bo pač odstavljen in imenovan nov upravnik, s katerim bodo igralci sklenili nove pogodbe.

d Za graditev novega municijskega skladišča v bližini Ljubljane je sprejela mestna občina od Državne hipotekarne banke dva milijona Din posojila in sicer največ v kovancih po 50 Din. Kar tri avtomobile srebrnega denarja so te dni pripeljali pred Mestno hranišnico, ki je sprejela srebrni zaklad v varstvo.

d Velike pomanjkanje vode občutijo nekateri kraji v Beli krajini. Na prošnjo banske uprave je mestna občina ljubljanska odposlala v Metliko dva škropilna avtomobila, ki vsebujeta do 4500 litrov vode. Potrebni vsem so vodo za ljudi in živino že pričeli dovažati.

d Boj med stražnikom in pobeglim kaznjencem. 35letni Mihael Obrul iz Konjic je

bil pred tremi leti obsojen v Čakovcu zaradi uboja na šest let robije. Poslali so ga v Sremsko Mitrovico v tamošnje kaznilnico, iz katere pa je nedavno pobegnil. Priklatil se je nazaj v Slovenijo, se skrival nekaj časa po pohorskih gozdovih, nato pa se je zatekel na mejo. Nekaj časa se je zadrževal pri nas, potem pa zopet v Avstriji, kakor so mu pač postala tla vroča. Preživel je s tatvinami. Pri Holmcu ga je te dni opazil obmejni stražnik Vasilij Stanič ter ga ustavil. Komaj se je stražnik približal na nekaj korakov, je segel Obrul v žep. V tem hipu je stražnik planil nanj ter mu po hudem boju izvil iz rok 25 cm dolg kuhinjski nož, s katerim ga je hotel begunec zahrbito napasti. Obrul se je nato podal v beg, stražnik pa je za njim ustrelil. Na strel je begunec padel in obležal. V resnici ni bil zadet, ampak se je samo pritajil. Komaj je stražnik pristopil, se je ležeči dvignil ter navall nanj z drugim žepnim nožem, ki ga je imel pri sebi. Vnela se je obupna borba, v kateri je Obrul stražnika dvakrat močno ranil. Končno so prihiteli stražnikovi tovariši, ki jih je opozoril strel in so obvladali nevarnega Obrula. Prepeljali so ga v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

d Zanimivo okrožnico oziroma razglas je razposlalo svojim članom Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani. Ta okrožnica navaja, da je uprava združenja sklenila zajeziti nadaljnje konkuriranje in upropaščanje gostilniških podjetij. Okrožnica se sklicuje na zakon za pobijanje nelojalne konkurence, ki določa, da se mora smatrati za nelojalno konkurenco tudi primer, ako kdo oddaja blago za posebno nizko ceno, samo da privabi odjemalce ter jih pridobi za kupovanje drugega blaga. Združenje je mnenja, da je stanje vinskih cen nevdržno in zato naroča svojim članom, da po 1. avgustu ne smejo prodajati vina izpod naslednjih cen: Cviček in štajerska navadna vina ne izpod nabavne odnosno režijske cene 14 Din za liter. Sortirana štajerska vina ne izpod povprečne nabavne, odnosno režijske cene 16 Din za liter. Dolenjska bela, bizeljska, banatska in župska ne izpod povprečne nabavne, odnosno režijske cene 12 Din za liter. — Vsa vina čez ulice ne izpod 1 Din ceneje kot glase cene. — Vse prav, seveda če bodo vinski pivci s poviškom cen zadovoljni, če bo vino povsod naravno in dobro in če bodo prišle zvišane cene tudi vinogradnikom v prid.

NOVI GROBOVI

d Blager mu, ki se spošlje! V Kamniku so pokopali minorita p. Pavla Goltesa. — V Ormožu je umrl Anton Janežič, veleposestnik. — Na Viču pri Ljubljani so položili v grob Frančiško Kušar, roj. Zvokelj. — V Prevaljah je mirno v Gospodu zaspala Marija Jezernik. — V Lescah je odšel h Gospodu po večno plačilo Ivan Ažman, nadučitelj v pokouju. — Pri Sv. Miklavžu pri Ormožu so pokopali cerkvenega ključarja Janežiča. — V Mariboru so pokopali posestnika Julijano Klemenčič. — V Lokavcu pri Gorici je odšel h Gospodu po večno plačilo g. Janko Kmet, dolgoletni župnik na Vojskem nad Idrijo. — V Št. Pavlu pri Preboldu so položili v grob Rudolfa Potočnika, sodnega svetnika v pokouju. — V Ljubljani so umrli: 89letna zasebnica Marija Jager, odvetnik dr. Treo Dragotin ter posestnik in trgovec Anton Fatur, višji polic. stražnik v pok. Naj počivajo v miru!

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.
Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. št. br. 15.485 od 15. V. 1935.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Iz narodne skupščine. V finančnem odboru so bile sprejete proračunske dvanajstine z veljavnostjo do 1. aprila 1936. Prav tako je večina finančnega odbora odobrila važna pooblastila, ki jih je zahtevala vlada. Pospešeno hoče narodna skupščina v treh sejah odobriti predloge finančnega odbora, nakar se bo pečal z dvanajstinami in pooblastili še senat. Ko bodo dvanajstine končno veljavno sprejete, bomo o njih, in o zakonskih spremembah, ki jih spremljajo, povedali kaj več. — Preteklo nedeljo je imel v narodni skupščini ministrski predsednik Stojadinovič velik in pomemben govor, v katerem je uspešno zavračal kritiko parlamentarne opozicije. Proračunske dvanajstine je skupščina sprejela s 190 glasovi proti dvema. Ostali poslanci niso glasovali za, pa tudi ne proti.

d Velik shod izvenparlamentarne opozicije se je vršil v nedeljo 14. julija v Banjaluki. Poročal je Joca Jovanovič. Priznal je najprej, da danes lahko svobodno pove svoje misli, kar pod prejšnjimi vladami ni mogel. V sedanjosti vlado dr. Stojadinoviča imamo zaupanje, smo pa proti temu, da bi ta vlada delala s to narodno skupščino, ker ni izraz svobodne ljudske volje, je rekel Joca Jovanovič.

d Shod združene opozicije je bil te dni v Vukovaru. Govoril je dr. Milan Kostić, srbski opozicionalec iz Vojvodine. Zahteval je za to pokrajino avtonomijo. Opisal je protidržavno delo bivših režimov. Zahteval je, da sedanja vlada popravi krivice, ki so se zgodile in kaznuje krivce. Trdil je, da je sedanja vlada na pravem potu.

d Pravi izraz ljudske volje. V nedeljo 14. t. m. so bile občinske volitve v Sv. Križu pri Kostanjevici tretjič ponovljene. Izkazala se je prava ljudska volja: Lista g. Grubiča je dobila 515 glasov in 23 odbornikov, lista g. Kodriča pa le 88 glasov in 1 odbornika. Pri volitvah je povsod vladal red in mir.

d V Zagrebu se skriva še vedno nekaj ljudi, ki nečejo prijateljske in mirne ureditve države in hrvatskega vprašanja. Te dni je dr. Maček praznoval rojstni dan in so se pri tem vršile manifestacije za hrvatsko stvar. To slavje so izrabili neki temni elementi in je prišlo do neredov, pri katerih je bil ranjen neki 22 letni mesar. Dr. Maček je pismeno sporočil ljudstvu, da se zahvaljuje za izraze vdanosti, vendar pa naj prenehajo z manifestacijami, saj v Zagrebu se še vedno najdejo ljudje, ki se jim hoče brezplodnega preliivanja človeške krvi.

d Za koncentracijska taborišča. Dobroslav Jevdjevč, znan član bivše SDS, ki je kandidiral na listi Bogoljuba Jevtiča, razpravlja v »Jugoslovenskom listu« o organizaciji »Pofc«. Pravi, da mu ni znano, da bi bila vlada Jevtičeva pripravljala koncentracijska taborišča. Piše pa, da je on osebno bil prej in je tudi sedaj mnenja, da je brezpogojno potrebna njih ustanovitev za vse liste, ki s svojim defetizmom (malodušnostjo) rušijo državo

NESREČE

d Nad 50.000 Din škode je napravil požar posestniku Franu Jordanu iz Cistega brega pri Mokronogu.

d Velik požar je bil te dni tudi v Hajdini. Na Dravskem polju v Hajdini je bil velik požar, kjer je bilo v četrt ure v ognju 18 poslopij. Pogoreli so Miha Zupančič, Julijana Mustafa, Frančiška Lasič, Rozalija Pal, Kuničgunda Zupančič in brata Jožef in Stefan Rozman.

d Kozolec je zgorel v Zadobrovi pri Zalogu. Lastnik je ljubljanski trgovec Jože Marinko, ima okoli 5000 Din škode.

d Dva kozolca sta pogorela v Podgradu občina Dol pri Zalogu. Prizadeta sta posestnika Janez Pečar in Jože Vode. Kako je požar nastal, še niso dognali.

d Hiša je pogorela Jožefu Veselu, čevljar-skemu mojstru v Sodražici.

d Treščilo je v listnico posestnika Babovca v Leskovcu pri Višnji gori. Skoraj vse je pogorelo.

d Gorelo je pri posestniku Francu Riflju na Karlovcu v novomeški okolici. Požar je uničil: hlev, svinjake, skedenj, senik, kozolec dvojniki z 12 okni, od katerih je bilo deset napolnjenih s pšenico, kozolec enojnik, tudi ves napolnjen z žitom in senom, poleg tega še 16 voz sena z deteljo, več tisoč kilogramov mrve in slame v seniku, enega prašiča, popolnoma novo mlatilnico, pojtelj, slamoreznico in več drugega gospodarskega orodja.

d Štiri prste na roki je odtrgalo zobovje mlatilnice 12letnemu Francu Urlaubu v Hočah pri Mariboru.

d V Savi pri Savi je utonil železniški uradnik Martin Lubej.

d Kolesar je podrl na cesti 79letno Julijano Kolarič, občinsko revu iz Ptuj. Revi je počila lobanja in je v bolnišnici podlegla poškodbam.

d Avto je podrl na tla 16letnega Oražma, sina tramvajskega uslužbenca v Ljubljani. Fant je bil na mestu mrtve.

d Dve nezgodi. Hudo se je ponesrečil 39 letni Ivan Hrga, posestnik v Dornavi. Pri oranju njive ga je konj udaril z nogo s tako silo, da mu je zlomil desno nogo nad koleno. Zdrobil je kost in štrlijo kosi iz kože. Ponesrečenca so prepeljali v ptujsko bolnico. — V isti zavod so spravili tudi 29letnega Franca Strafela, sina posestnika iz Sv. Marka pri Ptuj. Padel je iz kolesa in se nevarno poškodoval na glavi in na desni roki.

d Pri padcu si je petkrat zlomila desno roko Ana Fazarinc, štiriletna hčerka služitelja iz Nove vasi pri Celju.

d Ko so obedovali. Po soparnih zadnjih dneh so se iz solnčnega jutra zbrali nad Krškimi poljem težki deževni oblaki, iz katerih je po komaj eno uro trajajočem dežju padlo toliko mokrote, da se bodo mogli vsaj nekod

d Ogajeni sублиji so popolnoma uničili gospodarsko poslopje posestnika Čagrama v St. Ilju.

Iko odpomoči poljski pridelki, ki jih je že nevarno stiskala skopa suša. Med silnim dežjem je udarila (vodena) strela v hišo gospodarja Gorenca Antona v Drnovem 25, baš ko je bila družina pri obedu zbrana v družinski sobi okrog mize. Le gospodar Anton se je nahajal pri vinogradu v Trški gori. Strela je udarila skozi streho in zdrobila vso opeko ob alemenju; od tu je skočila skozi odprto okno čumnate, tamkaj nekaj časa iskala izhoda, potem pa prežagala vrata in iz sobe skozi vežo udarila tik pred pragom v zemljo. V trenutku se je znašla vsa družina z obedom vred na tleh pod mizo in v nezavesti vsled silnega zračnega pritiska. Neznatno opekline je dobil po nogi sinček Anton, hčerki Ani pa je strela očgala lase v zatilniku, dočim je staro mati Amalijo Zorko očgala po hrbtu. Brez zunanje poškodbe sicer, vendar je najbolj opahnila strela ženo Ano, katero so na pomoč prihiteli ljudje šele po dolgotrajnih poizkusih z umetnim dihanjem spravili k zavesti. Še ob prihodu sosedov je bil zrak v sobi tako napolnjen z žveplenimi plini, da v njem ni bilo mogoče prebivati. Takoj je bil tudi poklican k nesrečni družini primarij gosp. dr. Murgel Julij, ki je nudil prvo pomoč in ugotovil, da poleg lažjih telesnih opeklin ne bo nič hujšega.

d Toča je padala dne 18. julija v nekaterih slovenskih krajih. Tako je n. pr. pri Sv. Bollenku debelejša od oreha napravila v vinogradu in sadonosnikih ogromno škodo.

□ 80.000 Din škode zaradi požara ima posestnik Janko Cadram iz St. Ilja v Slov. goricah. Gasit so šli tudi mariborski gasilci, ki so bili telefonično obveščeni ter so kljub oddaljenosti prispeli kot tretji na mesto požara. Zgorelo je gospodarsko poslopje, ogromna škoda pa je deloma krita z zavarovalnino.

— Proti saprtju, motnjah in prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franz Josef grenčice. Odobr. od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. maja 1935.

Za krovico

(Nadaljevanje).

»Poglej, kakor berači stojimo tukaj,« jim je hodilo po glavi in znova in še monejše so se sramovali svojega ponižanja, ki so ga sicer čutili, a ne razumeli. Niti eden iz njih ne bi niti z besedico vedel razložiti, zakaj se sramuje, zakaj in odkod ta žalost v njihovih dušah... Sramovala se je v njih tudi njihova daljna domovina, vsa rodna zemlja, katera je drugje slovela kot »zemlja kruha«, ali danes plaka obračena, obubožana, z davki izmозgana, ta zemlja nesrečna ko osirotelo dete, odrinjena in pozabljena.

V njih so se sramovali vsi otroci te nesrečne zemlje, katere ona ne preživlja. Ne le ti s hodskega zapada, ki so tu na monakovskem kolodvoru stopicali, ampak tudi oni z njenega severa, ki so romali za skorjico kruha na Saško, i oni s češkega juga, bežeči pred gladom čez in dole — za morje, i oni s češkega vzhoda, plazeči se po svetu z harfo na ramah, mi vsi, — iz katerih je, kakor iz dejanskih delov sestavljen miselni pojem: Narod češki.

Adam je stal tu z očmi zaritimi v kameniti tlak.

»Zakaj je to, da moramo dela prositi mi?« mu je nagloma preletelo glavo. »Zakaj ne hodijo z Nemškega k nam?«

To je bil spet odziv nas vseh, v tem preprostem človeku. Kaj nam to koristi, da pišemo, govorimo, se upiramo v društvi in na shodih proti stoletnemu sovražniku, ko pa ne moremo zavezati toka, ki odnaša množico naših ljudi, močnih in poštenih, skromnih in potrpežljivih v službo tega sovraga. Češka mišičasta roka

PODOMOVINI

Mladina je vesela

Tudi otroci leskovške in videmske dekanije so se hoteli na vsak način udeležiti mladinske evharistične svečanosti na stadionu. Zato je bilo potrebno oskrbeti poseben vlak. Priglasilo se je 450 otrok. Največ jih je poslala župnija Sv. Križ pri Kostanjevici, kar 77, čeprav imajo precej daleč od železnice. Za njo prideta župnija Rajhenburg in Leskovec — vsaka po 70; nadalje so si župnije sledile po sledečem vrstnem redu: Sevnica, Botanj, Brežice, Videm, Krško in Cerklje. Relativno gledano bi bil vrstni red glede števila morda malo drugačen. Pa to je postranskega pomena.

Na splošno so se otroci prav dobro držali. Prišlo je le do nekaj hipnih slabosti, a je bilo tudi za take slučaje dobro poskrbljeno, saj se je vozil z vlakom tudi g. primarij dr. Julij Murgel iz Krškega, za kar mu moramo biti iskreno hvaležni. Evharistična prireditev je otroke čisto prevzela. Nikoli je ne bodo pozabili. Naj bo ob tej priliki izrečena vsem rediteljem in rediteljicam prav topla zahvala za ves njihov trud in za vso njihovo skrb. Vsem, ki so na ta ali oni način kaj pripomogli, da se je potovanje naše mladine tako lepo v redu izvršilo, naj bo plačnik evharistični Kralj!

Požar.

(Sodražica.)

V četrtek zvečer ob 11, ko je že od dela utrujeno ljudstvo spalo, se je oglasil krik: gori! Zapeli so gasilski rogovi in plat zvona je prebudil tržane, da so pravočasno prilihi na kraj nesreče. Tako je zgorelo samo poslopje s hišo Jožeta Vesela, čev-

ljarskega mojstra. Posebno gre čast ženskam, ki so marljivo dobavljale vodo, da se ogenj ni mogel razširiti na sosednja poslopja. Hitro so gasilci spravili v pogon brizgalno, ki je brezhibno dobavljala vodo. Posestnik Vesel je zavarovan in upamo, da bo škoda krita. Strahu in zbežanosti ljudstva pa ni mogoče zavarovati.

Razno.

(Muliava.)

S premogom na Muljavi ni za enkrat nič. Podjetnik, ki je spomladi začel kopati, je prebitro »scagal«. Škodal Naša soseska, oziroma bivša občina Muljava, ima precej veliko posestvo. To posestvo prinaša le malo koristi posamezniku. Zato bi bilo najbolj pametno, da bi se to posestvo prepisalo na cerkev in bi bilo v gmotno pomoč vsakokratnemu duhovniku na Muljavi. Ako boste sosesčanje za to, potem smo gotovi, da dobimo kmalu duhovnika. Ko smo delali cerkveno hišo za duhovnika, so mnogi gospodarji precej prispevali, bodisi v denarju ali blagu. Tudi prostor je dal nekdo popolnoma zastonj. Se več pa so nekateri delali brezplačno. Večinoma so dali, kar so obljubili, nekateri pa še obljubiti niso hoteli nič. Seveda, za tako reč je bilo škoda denarja. Ni ga pa škoda za brezplačno pravljenje za prazen nič, ki je pri nas tako v navadi. Ni samo škoda, metati denar za malenkostne pravde posebno v teh težkih časih, ampak je tudi sramota za druge tovariše kmete, ker javnost lahko reče: Poglejte, kako je kmet nespameten! Ali ni res tako? Spametujte se že enkrat!

Srečna vas.

(Ribnica.)

Posebno čast je letos doletela župnija Ribnica, še redkejša pa vas Breže pri Ribnici. Tri nove maše obhaja letos župnija, vsi trije novomšaniki so iz Brež doma, vse tri hiše najbližje sosedu. V nedeljo, 14. t. m. je opravil svojo prvo slovesno daritev g. Ludovik Bevka, v nedeljo 21. t. m. jo je opravil g. Franc Mihelič, v nedeljo 28. t. m. pa jo opravi p. Gabriel Arko, frančiškan v Splitu. Torej kar tri nedelje po vretih! Ni je menda vasi, ki bi bila v enem letu tako oblagodarjena z novo-

dela v njegovih premogokopnih rovih, češka roka, vsa pokrita z žulji dela pri gradnji njegovih tovarnen, železnic in kanalov, s črnim in težkim delom hranimo njegovo industrijo, s svojim potom zalivamo njegovo rast in razcvit, pomnožujemo njegovo moč...

To vse je ležalo nejasno pred pragom zavesti teh preprostih duš, in v tem so tičale korenine onega sramu, ki so ga v tem trenutku čutili vsi...

Barica se je kot ptiček boječe privijala k Adamu, se ga držala za jopič in mu šepetala na uho:

»Vsak k sebi ne greva, pa če naju hočejo tudi raztrgati.«

»Dimnikarji, dimnikarji sem,« je na mah zaklical Pastušek.

»Fünf Mark, fünf Mark dam,« je zakričal stavbenik in dvignil vseh pet debelih prstov kvišku.

To je bilo nevarno delo, postavljati brez odra tovarniški dimnik, ki je kakor jelka vitek in kot stolp visok. To je mogel le oni, ki je bil »dober v glavi, kdor bi mogel do neba zlesti, pa se mu v glavi ne bi zavrtelo,« zato se je tako drago plačevalo.

Ta ponudba je vsem stresnila ude, prebudili so se iz svojega premišljevanja, — ta krik njihovega voditelja jih je vrnil v trdo resničnost.

»Zeman, Barta, Valek,« je takoj z zaupanjem imenoval Pastušek in stavbenik je pozorno zapisoval njihova imena. Zidarji in tesarji so po skupinah odhajali k betonkemu delu, ograjali bodo parne kotle, zidali kasarne. Nekateri sploh niso odšli s kolodvora, takoj so prestopili v drug vlak in se že odpeljali iz Monakovega v druga mesta in kraje.

Vse, ki so ostali je najel en sam stavbni zakupnik. Pastušek je zginil, kakor bi ga voda požrla. Nihče ni vedel, s katero skupino je šel ali odpotoval, — debeli in v lice zardeli polir je postal sedaj njihov vodja. Bilo jih je le peščica, devet ali deset jih je odpeljal s kolodvora na stavbo nekje na nasprotnem koncu mesta.

Koračili so po Monakovem, vsi skora brezbrizni, od poti utrujeni, gladni in žejni so sopli za paznikom, da bi se jim ne izmaknil izpred oči, da bi se v tujem mestu ne zgubili, ne zablodili.

Samo Barica je, krčevito se držeča moža za roko, s presenečimi očmi ogledovala okrog sebe. Njena sprejemljiva duša je bila vsa začudena nad tem krasnim in velikim mestom.

Kaj so bile Domažlice proti njemu! To so bile do sedaj največje mesto, ki ga je videla in poznala. Od malega je hodila v to hodske mesto, najpreje z materjo, potem sama. Sedela je tam na trgu, na golem tlaku, predse je razprostrla velik robec in na njem razložila kopicco gob, sklado borovnic, košaro češenj, jagode, maline, lešnike, to kar je gozd dajal... Vedno je, kolikor mogoče zgodaj tam sedela... Iz nizkih lop, oprtih na masivne štirioglate stebre in tlakovanih z velikimi granitnimi ploščami, so prihajale gospe polahko, udobno, s torbico v roki in z ovratnikom preko domače obleke, pogledale so njeno razložbo, vprašale za ceno, odšle in se spet vrnile... Gospodje, uradniki, profesorji, učitelji, dijaki so se, z lepo lagodnim korakom sprehajali ali po lopah samih, ali po ozkem dolgem trgu med samostansko in dekanjsko cerkvijo... Za čas je kočijaš prešel z mirnim kljusetom trg, donel avtobus, valeč se se proti postaji, zaropotal tovarni voz... Bilo

mašniki. Čestitamo gospodom novomašnikom in ponosni rodni vasil Ribniški župnija šteje sedaj 27 živih duhovnikov rojakov, med temi tri cistercijske, dva frančiškana in 22 svetnih duhovnikov. Leta 1931 so bile v Ribnici celo štiri nove maše, v zadnjih 20 letih pa jih je bilo 20!

Popravljen krivica. (Dol pri Ljubljani.)

Z velikim zadoščenjem smo tudi pri nas vzeli na znanje vest, da je zopet obnavljena naša prosveta, s katero smo tudi pri nas dobili nazaj svoje prosvetno društvo, ki nam je bilo tako krivično odvzeto. Radovedni smo, če so tukajšnji napredni krogi še vedno tako zadovoljni, kakor so bili takrat, ko so pletli naša društva in tako sveto zatrdjali, da dokler bo »oni« v Dolu kraljevali, ne bomo imeli mi svojega društva. Sedaj pa vihra z prosvetnega doma trobojnica in oznanja redostno vest, da bomo se delali in živeli, umetni general pa so ostali osramočeni in blamirani.

Cestitamo! (Mengoč.)

76 letnico svojega rojstva je obhajal 25. julija g. Jakob Škok, posestnik v Pristavi št. 13, ki je ves čas naročnik Domoljuba in drugih naših listov, ki jih še vedno rad bere. Obenem je velik prijatelj konj. Bog ga ohrani čilega in zdravega še mnogo, mnogo let!

Pismo iz Francije. (Tucquegnieux)

Tuji nam radi očitajo, da smo Slovenci nezobrazeni. Vendar stoji drugi narodi v marsikaterih ozirih daleč za nami. Ko sem bral v »Domoljubu«, s kako častjo so naši ljudje spremljali Mater Božjo z Brezij o priliki Njenega romanja v Ljubljano, si ne morem kaj, da ne bi napisal sledeče dogodbe: Letos sem se udeležil procesije sv. Rešnjega Telesa v nekem ardejaevškem kraju in stari Franciji. Sprevod se je vil po glavni cesti mesteca, kjer sta bila postavljena dva lična oltarčka. Za procesijo je šlo le malo ljudi, in še to večinoma otroci, pač pa je stalo ob cesti veliko ljudi, ki so prodajali zijala. Šolski otroci, ženske in moški, delavci in izobraženci so gledali procesijo ter zbijali neslane šale na račun nas, ki smo šli v sprevodu. Le malokdo se je odkril pred Najsvetejšim, pokleknil pa sploh ni nobeden. Mesar, pek in mliekar so kričaje ponujali svoje blago ob času, ko je

šla procesija mimo. Po cesti so drveli avtomobilisti in kolesarji, ne da bi se le eden ustavil. Še odkril se je le malokdo. Na nobenem oknu niso gorele sveče, nobene svete podobe, ne zastave ne cvetja ni bilo, le inozemci so večinoma dostojno počastili Najsvetejšega. — Vse drugače se pa obnašajo v Alzaciji in Loreni, kjer sem bil večkrat navzoč pri različnih evharističnih slavnostih, pa nisem nikjer opazil take neslanosti kakor v tem kraju. Mislim sem si sam pri sebi: Ko bi to ljudstvo prišlo k nam in bi videlo, s kako častjo in spoštovanjem spremljajo naši ljudje Boga pri procesijah sv. Rešnjega Telesa, bi marsikateremu za vedno prešlo zabavljanje čez naš narod. — St.

25 letnica društva (Vavta vas)

Prav v času, ko je prišla v slovensko javnost vsesela vest, da bo zopet pričela delovati Prosvetna zveza in toliko njenih članic, je Prosvetno društvo v Vavti vasi, ki je bilo eno izmed redkih nerazpuščenih društev, praznovalo svojo 25 letnico. Obenem je bil blagoslovljen prekrasni društveni prapor. V nedeljo 21. t. m. ob 10 dopoldne se je zbrala v prijazni vavtovaški cerkvi velika množica faranov. Slovesno sv. mašo je imel g. Kosiček, stolni vikar iz Ljubljane. Po slovesni službi božji je bil pred cerkvijo najprej blagoslovljen prapor, kar je opravil s primernim nagovorom g. stolni vikar Kosiček. Po blagoslovu pa je bilo javno zborovanje, katero je začel predsednik društva gosp. Jenko, nakar je novomeški odvetnik g. D. Webbe poudarjal važnost in naloge Prosvetnega društva v sedanjem času ter pozival farane, naj ostanejo zvesti ciljem, ki so si jih postavili. Šolski upravitelj zaslužni katoliški narodni delavec g. Stolar je opisal zgodovino društva ter prikazal vse borbe in težave, ki jih je imelo v času od svojega obstoja. Ob 3 popoldne so člani društva uprizorili na prostem ljudsko igro »Izgubljeni sin«, kar je bilo za ta kraj nekaj posebnega. Vse je lepo poteklo, za kar gre poleg društvenega odbora največja zasluga agilnemu in med ljudstvom priljubljenemu župniku g. Kresu.

Naročajte in čitajte naše katoliške liste: »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«! - V vsako katoliško hišo katoliški časopis!

je tako skromno češko mesto, kjer je imela dosti prostora, da se je tudi s košom na hrbtu mogla ustaviti kjerkoli, pogledati stojnice, izložbe, hiše in ljudi, vojake na konjih, vse, kar se ji je poljubilo... Rada ga je imela... In vsako mesto si je predstavljala tako ljubeznivo.

A tu se je na mah znašla v vrvenju in šumu velemosta. Ulice so za dobro polovico ožje kot domačiški trg, a na njih gneča, da se je Barica v glavi vrtela.

»Joj, kako življenje,« se je v duhu križala in z očmi začudeno spremljala hitče vozove cestne železnice, kočije, bicikle, avtomobile in dolge, težke vozove, polne sodčkov za pivo in v vsem tem se potapljajoče male dvokolesne kočije. Vsak trenutek so se pojavile pred njo kakšne čudne hiše ali cerkve, mestna vrata ali stolp, park ali spomenik. Ljudje so po hodnikih molče hiteli mimo nje, niso čakali na pozdrav in se nise zahvalili zanj, — samo ropot voz, zvonjenje tramvaja in glasovi hup so odmevali od vseh strani.

Kakor pijana je trepetala Barica pod temi vtisi, ostrašena se je stiskala k možu in vsa zaskrbljena stiskala njegovo žuljavo roko.

Kaj se je zgodilo? Kaj se je tukaj zgodilo? je vedno premišljevala in zasledovala ta ulični metež in vrvenje in čakala s trahom, da ne bi zagledala kakšne ogromne nesreče, požar ali povodenj, porušeno hišo ali podrt most in tja, na ta kraj nesreče vse v kalop drvi se valj...

»Pojdi, pojdi hitreje!« jo je priganjal Adam in jo skoraj vlekel za seboj. Sam se ni brigal za nič. Nesel je košaro za obleko in ni spustil oči s plečatega vodje v sukajenem jopiču, poscanem z rožnatimi knofli. Ta jih je vodil brezbržno, ne me-

neč se niti za to, če gredo vsi za njim, po vrtinčih ulic in uličic do tja, kjer je pranehal tlak, polnoga tonil šum. Ljudje se uredili; šim dalje so šli, tem ubožnejša je bila krama in manj izložbenih oken, enostavnejše hiše, tem bolj so izginjali parki in drevedni, izgubljali se kočijaži in avtomobilisti. Ie tovorni vozovi z opeko in peskom so stežka podirali naprej po razvožeji cesti.

»Karban, vprašaj ga, kam nas vede!« je zaklicala Anica Valone, utrujena, da je komaj noge za seboj vlekla.

»Da, odpeljimo se in najemo, — potem bomo mogli spet dati,« so se odzivali glasovi in vsi so se že ustavili.

Sprejaj se je Karban razgovarjal s polirjem. Karban je znal nemško. Služil je dolgo v Šilboru za hlapčiča, pozneje pa za hlupca. Sicer je pa vsak izmed njih nekoliko razumel nemško, ker že od mladega rasto pri nas Čehi in Nemci v temem sosedstvu. Samo ozki potečeki deli češko Postredkov od nemških Mincev, v Klenču v cerkvi se sliši vsako nedeljo češki in nemški evangelij in vsa oznanila, iz našega Dražinovega bi s kamenom pogodil nemški Zdanov. In zato so vsi napažali ušesa, ali nič niso iz tega pogovora pogodili. Karban sam spočelka ni razumel niti besedice in zdelo se mu je, da ta rejeni dečko sploh ne govori z njim nemško — saj vendar tam v Šilboru in pri njih v Mincici, Zdanovu, Capartih — njihovi Nemci govorijo docela drugače. Šele čez čas se mu je pričelo daniti in ta Bavarec, kakor da bi tudi bolj pazil, je govoril že razumljivejše.

»Vede nas na prenočišča, — danes ne bomo še nič delali, — jutri šele začnemo,« je pojanil Karban in vsi so spet spešno korakali.

Mrak se je plazil po ulicah, ko so se v pod-

RADIO

PROGRAM RADIO LJUBLJANA od 25. julija do 1. avgusta 1935:

Vsak delavnik: 12.00 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13.00 Čas, obvestila, 14.00 Vreme, spored, borca, 19.10 Čas, poročila, vreme, spored, obvestila, 21.30 Čas, poročila, vreme, spored. — Četrtek, 25. julija: 18 Harmonika, vmes plošče, 18.50 Slovensčina, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz Beograda, 22 Ljubljanski šramel kvartet. — Petek, 26. julija: 18 Materinstvo v pesmi in besedi, 18.50 Tujsko prometno predavanje, 19.30 Nac. ura, 20 Svatba na Strmecu, 22 Prenos iz nebotičnika. — Sobota, 27. julija: 18 Veseli napravi za delopust, 18.50 Zunanji politični pregled, 19.30 Nac. ura, 20 Naša pesem peti in igrana, 22 Plošče. — Nedelja, 28. julija: 7.30 O navoščevanju kmetijskih pridelkov, 8 Čas, poročila, 8.15 Balalajke in plošče, 9.15 Versko predavanje, 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice, 11 Klavir solo, 11.40 Valčkova ura, 16 Nekaj venčkov na ploščah, 16.15 Kaj mora vsaka žena vedeti, 16.30 Narodne v vprašanjih in odgovorih, 19.30 Nac. ura, 20 Čas, vreme, poročila, obvestila, 20.20 Prenos koncerta vojaške godbe, 21.30 Čas, poročila, vreme, 22 Plošče. — Ponedeljek, 29. julija: 18 »Prešmentane citre«, 18.50 Zdravniška ura, 19.30 Nac. ura, 20 Večer Beethovnovih sonat, 20.45 Vesele žene windsarske, 22 Operetni zvoki. — Torek, 30. julija: 18 Otroški kotiček, 18.45 Plošče, 19.30 Nac. ura, 20 Koncert ruskih skladb, 21 Plošče 22 Prenos iz nebotičnika, 22.30 Angleške plošče, Sreda, 31. julija: 18 Nekaj kupletov na ploščah, 18.15 Radijski orkester, 18.50 Pogovor s poslušalci, 19.30 Nac. ura, 20 Koncert Mozartovih in Haydnovih skladb, 22 Čas, poročila, vreme, 22.15 Radijski orkester.

Marija Zagerje pri Kožjem. Zadnji romarski shod se bo letos vršil v Zagorju dne 3. in 4. avgusta, to je prvo soboto in prvo nedeljo v avoustu. Vse romarske pobožnosti se bodo oba dneva vršile kot običajno vsako leto. K tem pobožnostim ste vlnudno povabljeni vsi prijatelji agorske Matere Božje. Na veselo svindenje!

strešju visoke, štirinadstropne, še po apnu dišeče hiše ustavili naši ljudje.

Tu sta bili dve sobi. V kotu ene so bili da stropa zložene, trdo natrpane slamnjače. Pri vratih vsake sobe je bila dolga miza in nekoliko stolov.

Polir je odklal manjšo sobo žensknmu, večjo možem, pojasnil, da jim bo za prenočišče utrgal po deset fenigov dnevno, da morejo jesti za gradnje v kantini in da jutraj ob petih pride po nje.

Ostali so sami. Trenutek je prešel v globokem molku. Potem so si začeli nekateri po domače urejati. Odvezali so vrečice, razvezali torbe, odprli košare, izvlekli vso obleko, zaloge jedil, mnoge doslej nedotaknjene, vse to razmetali na mizo obesili na žeblice, slamnjače razložili po tleh.

Barica je stala v kotu, naslonjena na mrzli zid, bleda ko smrt. Bila je nač vsem tem čudno, bolestno zavzeta. Sicer trda ko skorja, skopa v solzah, je čutila, kako ji je čudno v sreč. Drugače, popolnoma drugače si je predstavljala vse. Tako nekako, si je mislila, da bo, kakor pri njih doma, kjer delavci in najemniki gredo skupaj z gospodarjem v sobo in k mizi, kjer vsi nosijo enako obleko, govore z isto besedo, kjer služničad pravi gospodarju »strie« in gospodinja »tetac«, kjer vsi skupno delajo, jedo in stanujejo — — —

Tu ji je prvič vstala v duši temna senea, čutila je nekak kot pregrado, katera ujo in vse te, ki so z njo prišli, — deli od ostalih ljudi, od bogatih razredov — in ta družabna razlika je bila to, kar jo je tlačilo in težilo...

Kakor blisk jo je naglo spreletel star, na pol potabljen spomin. Stišala je nekod na preji, ko so čitali knjigo. Čitali so fantje menjaje se, zato, ker ni mogel nihče dolgo vzdržati joka. Pisala je o »izseljenih v Braziliji, o suženstvu in trgovini z ljudmi...

B—skit

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje.)

Eno »klanfarsko« najpa vendar povem:

Nočka tjomna, ja bojusja,
 »vovodi me ti, Marusja.
 Provožala do vokalca,
 prišla domoj, plakat stala.

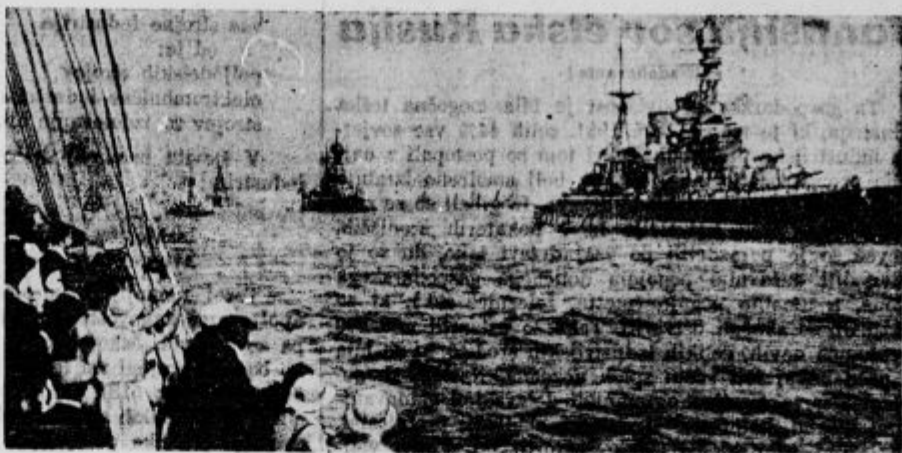
ali prsto po naše:

Noš je legla na poljano.
 Strah! Marusja pojdi z mano!
 Do postaje ga spremila, —
 v hiši greuke solze Hla.

Vsa družbica se je že od nekdaj tikala, le jaz sem se z ženskim spolom vikal. Teda je nekdo stavil predlog, naj pijemo vsi bratovščino. Zgodilo se je.

Okrog polnoči smo odšli po hribu navzgor proti mestu. Ko pridemo do prvih hiš, skočita proti nam dva neznanca moška z debelima palicama in začeta neusmiljeno udrihati po naših hrbtih in glavah. Izidor in Griška sta bila urnih nog in sta brez hude nesreče izginila. Tudi jaz sem bežal na vse pretege, vendar me je eden napadalec podrl na tla, me preklestil po vsem telesu in mi prizadejal precejšnjo rano na ustnicah. S težavo sem prilezel pred ujetniško zavetišče in nato še bolj težko prelezal zid »Pitalnega punkta«. Kakih 14 dni sem okrog nosil nabrekle ustnice. Vsega tega ni vedel do danes nihče razen Izidorja in Griške, ki sta seveda tudi molčala in molčita. Ko seznanjam s tem svojim grehom vse spoštovane »Domoljubove« čitatelje, naj jim povem še to: Tisti večer sem sklenil, da bom s poljubi — pa magari pri pitju nedolžne bratovščine — v bodoče nad vse skop in strog, kakor se spodobi poštememu možu.

Ko sem naslednji dan, po vseh pravih nabunkan, zdravil v ujetniškem zavetišču »mačka« raznih barv, me je uradnik okrajne uprave presenetil s poročilom, ki ga nisem bil prav nič vesel. Naznanil mi je, da pojdem v Orehov. Kaj bom tam delal, mi ni povedal. In res, dne 16. novembra 1916, sem bil že tretjič na poti iz Berdjanska v daljnjo okolico istega imena. Iz mesta smo se odpeljali — bilo nas je nad sto, ob 10. zvečer. Vlak je vozil proti severu. Naslednji dan ob 4 jutraj smo bili v Orehovu, ki je mestce, oddaljeno od Berdjanska več kot 120 km. Rusija je velika, — ina tudi obsežne okrajel! Zenaro Matjašič, doma sedni askutant, ki se je tudi vozil z nami, je imel srečo, da so ga sprejeli v občinsko pisarno. Drugi so odšli na kmetško delo ne vem kam. Z mano pa pri »županstvu« niso vedeli, kaj bi

Napevom gospodičev... »Srnčav kuplet« z napevom vred se dobi zelo poceni v ljublj. Jugoslovanski knjigarni.

počeli. V občinski arest sem spravil svoje skromno imetje. Tam sem tudi prenočeval. Nihče se ni zmešnil zame, nihče ni vprašal, ali sem lačen ali sit. Povedal sem, da nimam denarja. Kruljevi ruski pisar se me je drugi dan popoklne usmilil. Dal mi je nekaj kopejk in še najedel sem se pri njegovi mizi.

Občinski pisar mi je objubljal, da pojdem na lahko delo, toda mineval je dan za dnem, jaz pa sem še vedno pasel uši v orehovskem občinskem zaporu. Edina moja zabava so bile priložnostne pesnice, ki sem jih »fabriciral«. Da pri mizeriji nisem obupal, ampak celo ohranil trohico humorja, naj dokažejo tri kitice daljšega kupleta, ki je zagledal svet v orehovski arestantski sobi. Evo, vam jih!

Srnčav kuplet.

1.

Kuplete dandanes Vam poje že vse kar staro, kar mlado, kar leze in gre, o sreči, ljubavi in drugih stvarih, o več ali manj imenitnih rečeh. O nosu pa vendar navadno molče, ne vem, zakaj njega tako se boje, pokorno in vdano v sredini visi, ne reče ne bev ne mev, vedno molči. Res, da bi kaj lepšega mogel zapet, z enkrat pa naj vam bo srnčav kuplet

4.

Seveda spoštuje človeški ves rod nad vse imeniten nosa proizvod; pogljej ga no dečka, zaokroženih lic, on strga in liže iz sladkih nosni.

Premnogi gospici tak važen se zdi, da v svilo, k parfimu ga vselej spusti, izkušen možakar ga sune v roke, pa čevlje pomaže, ker šteti z mastjo.

Res, da bi...

5.

Se najde možiček, oliko prezre, na sultno ga vrže, na steno pripne; Poznal sem žefico, ko delala zos, kot vodovod je uporabljala nos, s čim kuhala žgance in druge jedi, o tem zgodovina najraje molči. Povem le, en glas po deželi je šel: Ta kuharica res je za vsak grandhotel.

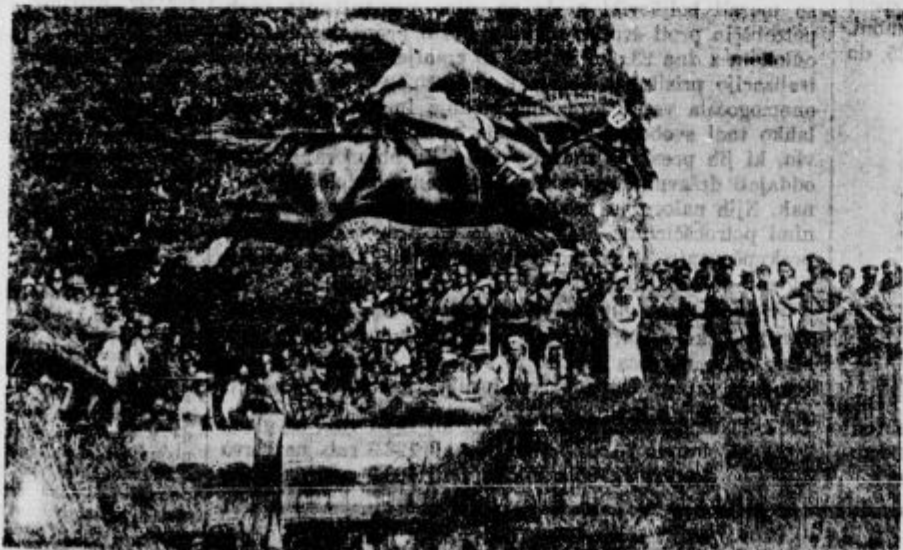
Res, da bi...

To za pustne dni primerno šaljivo pesem je zelo zelo uglasbil slavni naš skladatelj mojignor gospod Stanko Premrl. »Srnčav kuplet« z napevom vred se dobi zelo poceni v ljublj. Jugoslovanski knjigarni.

Orehov je judovsko mesto in ima okrog 6000 prebivalcev. Ko sem bil tam, je našlo v mestu zavetje okrog 1000 judovskih beguncev.

Dne 18. novembra 1916 jutraj bil je zelo mrzel dan — je prišel pred občinski urad voz in rekli so, da pojdem v Sladkaj Balku, ki leži 24 km južno od Orehova. Z mano se je vozilo še par ujetnikov. Ko smo prevozili polovico poti, smo se ustavili v selu Kopani. Starejšina nam je postregel s slanim in kruhom. Tudi prenočili smo tam. Drugi dan popoldne smo se peljali dalje. Dober kilometer od vasi Kopani, se je razprostiralo selo Blumental, kjer so bivali katoliški Nemci. Pri prvi hiši smo ustavili in gospodar je bil nemškega razgovora tako vesel, da mi je dal velik kos izvrstne domače klobase in primerno količino belega hleba. Nemški kmet mi je povedal, da stanuje katoliški duhovnik 18 km od Blumenta. Vendar pa se prebivalci te nemške naselbine ne ponašajo samo z lepim imenom vasi (Blumental = Cvetni dol), temveč tudi žive življeje vernih katoliških cerkvi zvesto udanih ljudi. Vsak dan se zbirajo v neki hiši sredi vasi k skupni molitvi, ki jo vodi vaški učitelj nemške narodnosti. »Ah učitelj, res vzgojitelj, tvoje delo je lepo!«, je večkrat rekel moj pokojni oče.

Dne 19. novembra 1916 sem se torej znašel v Sladkaj Balku. Tam je ljudska šola, občinski urad in celo bolnišnica. Nameravali so me zaposliti pri občinski upravi Pa glej usode! Ko so zagledali mojo čestito postavo, so se premislili, zakaj bil sem slabo obleden in bolj spodoben za ciganski brigod, kakor za občinsko pisarno. Sklenili so, da me pošljejo čez par dni nazaj v Orehov. Prenočeval sem pri občinskem stražniku. Dolgo sva se pogovarjala tudi z občinskim tajnikom Vasilijem Vladimirovičem Gnješovim. On mi je rekel, da pričakuje po vojni v Rusiji strašnih dni, vendar upa, da zmaga pravična stvar, ker vračujoči se ruski armadi ne bodo povelevali več dvorjani, ampak možje iz ljudstva. Vasilij Vladimirovič je zelo hvalil častnike-učitelje.

Prizor s konjskih dirk pri Berlinu.

Iz govora dr. Hohnjeca na evh. kongresu

«Od vesoljnega potopa brčkone ni bilo tako splošne in globoko segajoče stiske, kot jo zdaj trpimo» (Pij XI. v okrožnici »Caritate Christi«, 3. maja 1932). Še hujska ko gospodarstva je duhovna in moralna kriza. Majejo se temeljni duhovnega življenja. Stavba evropske kulture je v nevarnosti. Tisti, ki se jim ne užija upanje iz kršč. vere, strajajo duhove s »Propadom zapada«, z »Agonijo sveta«. Rajše se obrnimo k njej, ki je našemu ljudstvu in domovini Mati in Kraljica in ki je prišla v svoji podobi iz Brezij v našo sredino ko voditeljica k Jezusu. Prezident čehoslovaške republike g. Masaryk spričuje, da je rešitev v veri v Jezusovem nauku, v njegovi globoko življenjski obliki, v jezustvu. Da, jezustvo, to je tudi naša vera, toda integralno, totalno jezustvo: Jezus — pravi Bog, ki se je veličičil, da nas je odrešil; Jezus, naš najvišji učenik, duhovnik in kralj; Jezus Kristus, ki prebiva resnično in bistveno kot Bog in človek v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. To jezustvo je naša vera in naš življenjski program. Kakor za organsko, je tudi za duhovno življenje potrebna luč. Ta je Kristus. Kdor gre za njim, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja (Jan. 8, 12). Dva glavna življenjska problema sta: Bog in človek. Prav ideja o Bogu ima v Kristusu svoj zgodovinski vznik in trajni vir. V svetlobi te ideje je naš Gospod razodel skrivnost sveta in človeka. Proti svetu in vsem njegovim dobrinam je postavil dušo kot dobrino neminljive vrednosti. S tem najradikalnejšim prevrednotenjem, ki je kdaj bilo izvršeno na svetu, je bila povzdignjena ne samo vrednost, marveč tudi zmoglost človekova. Sam Tolstoj daje Kristusu to-le spričevanje: »Kdor dojema Kristusov nauk njeja prevzame čuvstvo ko ptiča, ki ni prej vedel, da ima peruti, ter se iznenada zave, da more leteti, biti svoboden ter se mu ni treba ničesar bati«. Luč, žareča iz Kristusa, nas je rešila ozkosti in tesnobe spoznanja ter nam odprla pogled v večna obzorja. Kristus nas je rešil nesmiselnosti življenja. Nisem slučajen produkt narave. Otroek božji sem. Moja duša je tuliko vredna, da se je Sin božji zanjo včlovečil, da jo izveliča; toliko jo ljubi, da radi nje prebiva v zakramentu sv. R. T. Moje življenje ima globok smisel, njegove meje segajo v večnost. Da more naše življenje dobiti pravo, z večnim ciljem согласно vsebino, daje Kristus v Evharištiji sebe in svoje življenje nam v lastnino. Kristus je glava človeštva, verniki so udje njegovega duhovnega telesa, Evharištija pa je v tem duhovnem telesu srce, ki se iz nje ga izlivajo življenjski toki v posameznike in po posameznikih v narod. Kristus je trdni temelj resničnega, dobrotornega napredka za poedince in narod. Z njim, ki je absolutna božja resnica, je prišel kult resnice na svet. Njegova cerkev je »stebler in temelj« resnice (I. Tim. 3, 16). Kristjanom, zlasti katoličanom je negovanje in znanost resnice nekako v krvi. V veri imamo znanost osnovnih miselnih in življenjskih resnic, vrela vseh vednosti, žarišče prave prosvete in kulture. Kristusovo življenje, ki je božja lepota in resnica, je pravi Tabor krščanske umetnosti. Prvovrstna umetnina je kult Evharištije, kakor ga vrši Cerkev, je katoliška liturgija. Poleg estetičnega mora imeti umetnost tudi etični smoter. Ali je kak estet z vsem negovanjem lepote mogel rešiti samo enega zločinca? V Kristusu pa se po-

oseblja in ščitijo najvišja kultura, največja nežnost čuvstovanja, tako čudovit slog govora in življenja, da bo iz njega čupala umetnost vseh časov, hkrati pa tudi prodorni vpliv na grešnike in zločince, ki jih spreobrača s svojo milostjo in s svojim zgledom. Njegov zgled se blesti pred očmi ljudi in narodov v nepopisni jasnosti in silnosti, tako ljubeznivo in prikupljivo, da ga more dojeti in prejeti otrok, tako veličastno, da ga ne doseže tudi najpopolnejši človek. Toda ne samo svoj zgled, marveč tudi sebe daje našim dušam kot hrano za duhovno življenje. To življenje, ki ga prejemajo poedinci, se preliva v socialne zveze: v družino, občino, narod, državo. Čim boljši in krepstnejši so posamezniki, čim bolj oblikovani po Kristusu, tem bolj se Kristus očituje v mišljenju, življenju, delovanju naroda. Oblikujemo po Kristusu posameznike, zlasti mladino, ki ji moramo oskrbeti ne samo ekzistenčni minimum duhovnih življenjskih dobrin, marveč da ima življenje v izobilju. Spričo Kristusa, največjega prijatelja mladine in prvega vzgojitelja naroda kličemo: Svobodna pot krščanski vzgoji mladine, svobodna pot katoliški prosveti! Takšna vzgoja in prosveta tudi najbolje služi narodu in državi. Mladina, zvesta evharističnemu Kralju, je tudi zvesta svetnemu kralju. Krščanska vest tesno spaja med seboj to dvoje: vero in domovino. Bismarck je o sebi izpovedal: »Vzemite mi mojo krščansko vero

in vzeli ste mi mojo domovino.« Tisti, ki trgajo to notranjo zvezo, klevetajo veri in Cerkev zveste kot anacionalne elemente. Kot žrtve take klevete je tudi padel najnovejši svetnik katoliške Cerkve Tomaž More, obglavljen kot veleizdajnik, ker ni mogel proti svoji vesti priznati kralja kot vrhovnega poglavarja Cerkve na Angleškem. Zgodovina pa je Tomaža More-a sijajno rehabilitirala kot eno največjih osebnosti svetovne zgodovine in kot velikega patriotičnega sina Anglije. Kakor daje Kristusov nauk družbi in državi, kar je njenega, tako tudi brani svobodo in pravo človeške osebnosti. Pri obhajilni mizi, kjer je klečal rimski patricij poleg svojega sužnja se je ta osvoboditev prvič udeležila pred svetom in se tudi danes najbolj očituje. Liberalizmu in kapitalizmu je človek živa mašina, boljševismu najdragocenejši material (Stalin), ekstremnemu nacionalizmu pa sredstvo za razplod in spopolnitev plemena. Prilike v svetu kričijo po odrešenju, ki se začneja v individualni duši ter raste v družino, narod, človeštvo. Ko bo mamontem strti v dušah posameznikov, bo tudi strta njegova moč v gospodarstvu poedincev in družb. Z zapovedjo ljubezni omogočuje in snuje Kristus edino pravi, dejanski, blagodejni socializem: to je socializacija volje v odnosu ljubezni moža do žene, staršev do otrok, gospodarja do služabnikov, delodajalcev do delavcev, stana do stanu, naroda do naroda. Kdor Odrešenika odklanja ali njegovo delo ovira, temu kličemo s Tertullianom: »Parce spei totius mundi« (varuj upanje vsega sveta)!

Francija ne zaupa Nemčiji

Francoski poslanec Rucart, predsednik vojaškega odbora francoskega parlamenta, ki se je nekaj časa mudil na francosko-nemški meji in je tam nadziral obrambne utrdbe, ki so bile zadnja leta postavljene vzdolž meje, se je vrnil v prestolnico in dal poročevalcu »Matina« zelo zanimive podatke o utrdbah, ki jih je Francija v korist varnosti morala zgraditi na svoji vzhodni meji.

Poslanec je dejal, da naj bo francoski narod miren. Francoske vlade so storile svojo domoljubno dolžnost. Pet milijard 160 milijonov frankov (skoraj 17 milijard Din ali dva naša državna proračuna) je francoski narod vložil v zgradbo obmejnih utrd, ki naj preprečijo, da bi se še onkrat ponovila strašna nesreča, ki je zadela severno Francijo v svetovni vojni. Obrambni zid se začneja pri Rokavskem zalivu in gre vzdolž meje do Bel-

forta. Najbolj utrjena črta je 90 km dolga in leži nasproti nemškemu ozemlju od Belforta do Metz. Samo za utrdbo tega odseka je bilo potrebnih pol milijona kubičnih metrov cementa in 4 milijone kubičnih metrov zemlje je bilo treba premetati. Ponekod so morali položiti podzemeljske betonirane hodnike 120 metrov globoko pod zemljo in to na daljavo 33 km. Po drugih odsekih je bilo treba zopet položiti dva železniška tira od 20 do 30 m globoko v podzemeljskih tunelih, ki so široki 5 m. Skupna dolžina vseh telefonskih žic znaša okroglo 20.000 km in električna centrala, ki je bila zgrajena pod zemljo za razsvetljavo galerij, za pogon železnic in obrambnih baterij, za kurjavo kuhinj, za kurilne naprave ter za prepračbo, bi zadostovala za potrebe srednjevelikega podeželskega mesta.

Nekaj o birokratizmu

V »Politiki« čitamo naslednjo mišno zgodbo:

»Včeraj sem dobil račun za potrošeni tok, pa se vsedem, kar sicer ni moja navada, in kontroliram sešteto vsoto. In videl sem, da so se usteli za 20 Din preveč.

Takoj vzamem klobuk, pa na tranvaj in v blagajno elektrarne.

»Napačno ste sešteli! Prosim, da mi odpišete teh 20 Din!«

Gledajo me začudeno, nato pa vzameta dva uradnika sviečnik in preračunata račun.

»Res je. Prav imate,« mi rečeta ljubeznivo. »Samo povedati moramo, da mi ne moremo kar tako brez vsega odpisati. Napisati morate prošnjo in jo kolkovati s 25 Din, potem pa bomo stvar čim najbolj hitro uredili!

Podobnih dogodkov je vse polno. V sled preobilice predpisov, vrhu vsega na hitro roko in le malo preudarjenih predpisov, se veča in širi birokratizem, da je groza. V času ostre gospodarske stiske pa ni večje coklje, kakor je birokratizem. Zato tudi ne pridemo iz krize, dokler ne odpravimo birokratizma, zato je boj proti birokratizmu prvo in glavno sredstvo za zboljšanje gospodarskih razmer. Le žal, da tako malo ljudi danes spoznava to resnico!

» Zakaj je prišlo tako daleč. Ruski car Ivan Grozni je v Nevgorodu tekem petih tednov, od januarja do februarja leta 1570, dal pomoriti vsak teden dva tisoč političnih jetnikov; torej je padlo v tem kratkem času pod orožjem krvnikov 10.000 oseb. — Koliko pa še pod drugimi carji!

NAZNANILA

— Duhovne vaje za moše. V Domu duhovnih vaj v Ljubljani pri sv. Jožefu se bo vršil tečaj duhovnih vaj za moše od 1. do 5. avgusta. Vodil jih bo pater Kopatin Viktor D. J. — Zglasiti se je treba do 28. julija. — Začetek 1. avgusta zvečer ob 6. Oskrbnina 100 Din, za revnejše po dogovoru tudi manj. — Vodstvo Doma, Ljubljana, Zrinjskega 9.

n Gospodinja tola v Repnjah se prične dne 1. oktobra in traja do 31. marca. Sprejemajo se dekleta od 16. leta dalje, ki so izvršila osnovno šolo, so zdrava ter imajo željo, izobraziti se za dobre gospodinjice. Uče se vsega potrebnega praktično in teoretično. Oskrba je nizka. Zavod sprejema vsako leto tudi nekaj gojenk brezplačno proti mesečnemu odsluženju z delom na polju in pri živini. Prednost imajo Gorenjke. — Vodstvo gospodinske šole v Repnjah, p. Vodice nad Ljubljano.

Brinje se zopet dobi hge in rozine

pei tvrdki FRANC POGAČNIK d. r. o. z., Ljubljana, Tyrševa cesta 33. JAVNA SKLADIŠČA (Balkan).

Nekatolik o kat. Cerkvi

G. Živojin Perić, profesor prava na belgrajski univerzi je napisal leta 1919 razpravo z naslovom: »Vera v srbskem državnem zakoniku. Odnosi pravnik in učenjak omenja v tej razpravi o katoliški Cerkvi med drugim sledeče:

»Čprav sem vdan svoji pravoslavni veri, je meni osebno katoliška Cerkve vedno dopadla po svojem edinstvu, organizaciji in redu, zlasti pa mi ugaja velika veljava, ki jo ima v vsem katoliškem svetu papa. S svojo svetovnostjo katoliška Cerkve najbolj odgovarja duhu krščanske vere, ki je obča in obsega vse otroke božje na zemlji.«

**SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.**

**BUDE PO IZREDNO UGOODNE CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
HOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE**

— Kouraje na Sv. Gori pri Gorici. Po dolgih letih bo letos zopet skupno romanje k svetogorski Materi božji. Posebni vlak odhaja iz Ljubljane 17. avgusta dopoldne in se vrača iz Gorice 18. avgusta zvečer. Ker mora biti seznam romanjev predložen oddajnim 4 toline pred odhodom, se je treba za to romanje prijaviti do 10. t. m. Pojavnika pošlje brezplačno upravo lista »Po božjem svetcu« v Ljubljani, Sentpeterska vojašnica.

DROBTINE

d Da si pripravijo krme za zimo. Velika suša v mnogih krajih naše države je močno škodovala travnikom in pašnikom. Radi tega je nastala nevarnost, da ponekod ne bodo mogli zbrati zadosti krme za zimo. Da prepreči to nevarnost ali jo vsaj ublaži, je minister za gozdove sprejel sklep, naj gozdarska ravnateljstva v Skoplju, Sarajevu, Aleksincu, Gardsku, Banjaluki in Sušaku ugođe prošnjam, da bi smeli kmetje klestiti listje v državnih gozdovih, da si na ta način pripravijo krmo za zimo.

Služba božja na Montblancu. Francoski duhovnik Folliet, vikar v Annecyju v Savoiji, je letos uresničil svoje že zdavnaj zasnovano namero in je bral sv. mašo na najvišjem hribu Evrope. Na Montblanc je odšlo z njim veliko število njegovih vernikov. Ko so prišli okoli 4370 metrov visoko do neke planinske kočice, so krenili do neke votline, ki jo je narava sama napravila podobno kapelici in tam je duhovnik opravil službo božjo. Po sveti maši so hoteli oditi vsi še na vrh hriba, toda zaradi silnega snežnega meteža niso mogli do vrha. Duhovnik pa je svojo namero le izvršil.

Pravda za braziljansko cesarsko krono. Za krono dona Pedra d'Alcantara se pravi dve stranki: dediči in pa država. Prvi trdijo, da spada krona v cesarsko zasebno imetje, država pa pravi, da pripada njej, kakor vsi drugi znaki cesarske oblasti. Krona je zlatarska umetnina prve vrste in bogato okrašena z dragulji. Dediči so jo že bili prodali nekemu newyorškemu trgovcu, ki se je pa zavaroval proti morebitni izgubi pri neki zavarovalnici. Potem takem se mora sedaj bati izida pravde v prvi vrsti zavarovalnica.

Iznajditelj vojaške kuhinje. Vojaško kuhinjo je iznašel francoski kuhar Aleksander des Sover. Tega moša je že zaneslo v njegovi mladosti na Anglesko, kjer je užival kot odličan umetnik svoje stroke velik sloves. Leta 1847 pa je zavladala na Irskem huda lakota. Takrat se je ponudil Sover angleški vladi, da bi rad organiziral v Dublinu (glavni mestu Irske) ljudsko kuhinjo. Vlada je bila s to ponudbo zadovoljna in Soveri je v Dublinu v navzočnosti angleške podkralja in dublinskega nadškofa odprl prvo ljudsko kuhinjo. Dal je postaviti na prostem 8 velikih kotlov, v vsakem kotlu pa je kuhal drugačno juho: grabovo, čebulno, zeljnato, krompirjevo itd. Ljudska kuhinja se je ljudem tako priljubila, da so Soverju pokljajali dan za dnem vence. Za časa krimske vojne pa je šel z angleško armado na Krim in tam iznašel »vojaško kuhinjo«, ki je sledila četam, epotoma pa so lahko kuhali za vojsake, da so takoj dobili svojo menažo, čim se je četa ustavila.

Gospodinja in nejeznik. Dejali ste, da oddajate sobo s kopalnico. Sobo ste mi pokazali, zdaj bi pa rad vedel, kje je kopalnica. — Kopalnica je pa pri moji sestri, ki stanuje na oni strani ulice.

Zakaj pa ne? Čujte, gospod, vi imate moj dežnik. — Že mogoče. Kupil sem ga v zastavljalnici.

Se ni maral zasmeriti. Neka gospa je povabila svojega znanca na obed, na nesrečo pa mu je predložila tako mašno svinjsko pečenko, kakršne mož tve ni maral. Ko se je tedaj gospa za hip odstranila iz sobe, je pograbil priliko in vrgel pečenko pod mizo, da bi jo požrl domači pes. Ampak pes jo je samo oboval in oblizoval, ne da bi kazal kakšno veselje do te jedi. Hipoma je gost začel korake gospodinjice, ki se je vračala. In mu ni ostalo drugega, nego da je pečenko pobral s tal, jo položil spet na krožnik in jo pojedel na nieno orjajno siljenje.

Čudna lastnost drevesnega soka. Svicarski raziskovalec vročih krajev v Ameriki pripoveduje, da raste v pragodnih v Boliviji neka vrsta dreves, ki je v Evropi še popolnoma neznan. Deblo ima od tal do vrha mnogo bodic. Indijanci imenujejo to drevo »oboho«, v drugih krajih pa »sajhos«. Če loka naseka v deblo sekuro, pride iz debela velika množina nekakega riavkastega soka; ta sok pa rabijo za ribolov. Treba je namreč samo nekaj malega tega soka vreči po površini vode, pa lahko nabereš rib, kolikor jih boščeš. Te ribe pa so utilne, iz česar sledi, da tisti sok ne more biti strupen. Hudo pa je, če tisti sok človeku brizgne v oči, oko se nato vname in morda je vsled tega vnetja že ostepel.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Nov šitocistilnik

še ne rabljen, bi zamenjal za posnemalnik Zglasiti se pri Matija Lesar, Sušje 35, Ribnica

Hišo z vrhom pripravno za v pokojencev dan v najem. Seme p. Višnja gora.

Vajenca za mizarako obrt sprejemem. Vprašati pri Zen Lojze splošno mizarstvo Trebnje Dol.

Oblačila, lahka letna, lister suknični, razno perilo i. t. d. izredno poceni napredaj pr. Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Usnjarskega vajenca sprejemem takoj. Hrana, stanovanje v hiši. Anton Jeršinovič Vrhnica Kotnikova cesta 10.

Kmečko dekle, pridno in pošeno takoj sprejemem. Zg. Šiška 11.

Dehlico, kmečkih staršev 14-20 let staro vajeno molice, poljskih del, ki ima rada otroke, sprejemem takoj. J. S. tar Šmihel - Novo mesto.

Prehlic! Erzar Julijana ml. Erzar Julijana st. Erzar Jože, in Polajnar Ana, vsi v Cerkviah, preklicujemo nerešne kievete glede Lužavca Franca v Poženku 28. Zabvaljujemo se mu, da je odstopil od tožbe.

Hišo, lepo zidano, s krom, gospod. poslopjem, sadnim vrtnom, njivo in travnikom, vse v ravnini pri banov. cesti prodaja Ign. Dormič, Pako, Borovnica. Cena ugodna.

Betonsko in drugo železo, trboveljski cement, krovno lepenko, štukaturno trsje, pločevino, žico, mrežo za ograje, stavbno okovje orodje in vso železino ima najceneje na zalogi

Fr. Stupica,

zaloga poljedelskih strojev, nakup starega železa in drugih kovin, zaloga smodnika i. t. d. Ljubljana, Gosposvetška cesta 1.

Gonlina Jermana

garantirane kakovosti za mlatiline, žage in vse vrste obratov v veliki izbiri ori Brecar & Comp. Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

Učenko sprejemem takoj. Zglasiti osebno pri Klopčič, trgovina Moravče.

Službo, dobi fant, star 16 L. na kmetiji. Studenec 17. D. M. v Polju.

Basilicno opoko

prvovrstno, dobavljajo opekarna Tavčar Feliks, Vodice nad Ljubljano. V plačilo sprejme tudi hran. knjizice Mestne branilnice v Kamniku.

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenjski tehnik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Republika Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tjedensko 32 strani. Letno dve debeli velezišnim knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na račun nakaže Zadržni gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja«
Avalca 250

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA
»DOMOLJUB«?

Uredniki: Jože Košček